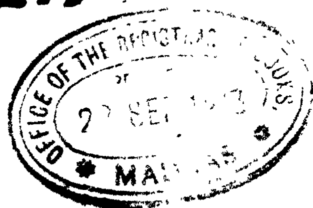
శ్రీ మచ్చిన్నాంక చరిత్రము

Sl.No. 478.

శ్రీ మన్నిశ్శంక చరిత్రము.

నేమాన సూర్యప్రకాశము.

PRINTED BY,
MESSRS KRISHNA & CO.,
Managing Agents.
AT
SRI SWETCHAVATI PRESS OFFICE,
First Edition Copies 500 only. BERHAMPORE 1913.

ఉపోద్ఘాతము.

చారిత్రకవిషయికములగు గ్రంథములను రచియించుటయందు నాకిదియె ప్రథమ ప్రయత్నమయ్యును, శ్రీమన్నిశ్శంక మహీపాలుర సచ్చరిత్రమును వ్రాయఁదగిన సామర్థ్యము లేనివాఁడనయ్యును, నా కమ్మానవేంద్రులయెడఁ గల భక్తివిశ్వాసములనుఁ బట్టియు, మనయాంధ్ర భాషాయోషామణియొక్క సేవయందుఁగల యాసక్తినిఁ బట్టియు, నే నీపవిత్రచరిత్రమును బద్యరూపముగ రచియింప సాహసించినాఁడను. ఏలయన, విశాఖపట్టణ మండలాంతర్గతముగు శ్రీ మత్సంగివలస సంస్థానమున కధినాథులును, సకల జనసంస్తవనీయ మహామహిమాన్వితులును, నగు నిశ్శంకాధిపులు మాకుఁ గుల ప్రభువులు. మాకును నమ్మానవేంద్రులకును చిరకాలమునుండియుఁ బోష్యపోషక సంబంధము గలిగియుండుటయె కాక, ప్రస్తుతము రాజ్యపాలనము గావించుచున్న సాహేబ్ మెహర్బాన్, దోస్తాన్, శ్రీరాజా విశ్వేశ్వర నిశ్శంక బహద్దరు జమీందారు వారు తమ సంస్థానమునందు నాకు నుద్యోగముగూడ నొసఁగి యత్యంతాదరంబుతో గౌరవించుచుండిరి. ఇంతియెకాదు. వీరిపూర్వులవలనను, వీరివలనను, మాపూర్వులును నేనును జెందియున్న సత్కారము లసంఖ్యాకములనుట యావంతయు నతిశయోక్తి కాదు. ఇట్టి నిశ్శంక నృపాలకుల విషయమై భక్తి విశ్వాససూచకముగను, సకలజన సమ్మతముగను, నేనొనర్పఁదగిన కార్యమెద్ది? మఱియు వీరియెడఁ గృతఘ్నుఁడను గాకుండ మనఁదగు మార్గమెయ్యది? వెండియు నీ ప్రభుఋణమునంతయుఁ గాకున్నఁ గొంతయైనఁ దీర్చికొనుటకు నుపాయం బెద్ది? యని నే నాలోచించుచున్న సమయంబున నాకుఁ బ్రత్యక్షదైవస్వరూపయు, శాంత్యాది సకల సద్గుణరాశియు, నగు నా జనకుండు రామమూర్తిశర్మ, నా తలంపెఱింగి నన్నుఁ జేరఁబిలిచి, "కుమారా! నీ యభిప్రాయమతి సమంజసమైనది. శ్రీ నిశ్శంక నృపాలురయెడ నవ్యాజభక్తివిశ్వాసయుతమగు కృతజ్ఞతఁ జూపుట మనకుఁ గర్తవ్యము. మన మాశాస్త్రులగుటచే వేఱొండు విధంబున సద్దానింజూపఁ జాలము. ఒకవేళ చూపిన నది శాశ్వతమైనదిగ నుండునని తలంప వలనుపడదు. కావున, గీ. సప్తసంతానములలోఁ బ్రశస్తిగాంచి ఖిలము గాకుండునది ధాత్రిఁ గృతియ' అను పెద్దనార్యుని సూక్తి ననుసరించి, యద్ధాత్రీపతుల పవిత్రచరిత్రమును, విచిత్రతరానల్పకల్పనా విశేషంబు లెసఁగ మృదుమధురవచనరచన లలర, గద్యపద్యాత్మకంబగు నొక గ్రంథముగ రచి

సీ. పులిగోరుఁ దాఁకటి • యూని సన్న్యాసుల, కనలేని పుట్టంబు • గట్ట నెవఁడు
మేటిపాములవంటి • మెయిఁబాల్చి క్రీనులన, సద్రత్న భూషణా • సంగు నెవఁడు
కొండపైఁ దానుండి • హర్మ్యదాసులకును, చిరహర్మ్యములఁ దయ • సేయు నెవఁడు
తాఁ భిక్షుఁడౌ తాను • నైన సేవకులకు సు, స్థిర సంపదలఁ బ్రసా • దించు నెవఁడు
అట్టిగౌరీవరుండు కృ • పాకరుండు, భూరిసుగుణుండు సజ్జన • పోషణుండు,
నెమ్మిచెంగవార విశ్వేశ • నృపతిమణికి, ఘనతరైశ్వర్యములసిఁగి • కాచుఁగాత.

క. ఈశ్వరి, సంతత నతి వా, గీశ్వరి, విశ్వజనజనక • ధీశ్వరి, శ్రీ వి
శ్వేశ్వర విశ్వంభర ధర, శిరీశ్వరునకు, నెల్ల శుభము • లీవుత గరుణన్. 7

శా. విఘ్నారణ్యధనంజయుండు, ఖిల సంపద్భాగ్య ప్రదీపుండు, దో
ర్విఘ్నోద్దాల శోభనుండు, దివిష • త్సంస్తుత్యశీలుండు, శ్రీ
విఘ్నేశుండు, గిరీంద్రజా తనయుఁడౌ • విశ్వేశుం గృపాదృష్టిని
ర్విఘ్నత్వంబు నొసంగి వర్ధిల్లఁగఁ జేయుం గాత్ ఈశన్. 7

ఉ. భారతదుగ్ధవార్ధి మథి • యించి రసామృతము న్గ్రథించి యిం
పారము నాంధ్ర కవి • తామృతముం బ్రథియింపఁ జేసి ర
ద్ధారలఁ దీనవాసులఁ • దన్నిన సత్కవి సార్వభౌముల
వ్యాసకసంస్తుతింతు నెద • నన్నయ తిక్కన యొఱ్ఱనార్యులన్. 8

క. మద్గురుమహితసుధీ నిధి, మద్గుణ నేమానపలజా • సంతోషి వి
ద్వద్గణు సుబ్రహ్మణ్యు లసద్గుణు సత్కవివరేణ్యు • సంస్మరియింతు నెదన్. 9

వ. అని యిష్టదేవతా వందనంబును, సుకవిజనాభివందనంబును, గావించి
సకల సుకవి నికరానుగ్రహంబున నొక్క నూతన కృతిని రచియింప దలం
చియున్న సమయంబున,— 10

సీ. శ్రీశంకరాంఘ్రి రా • జీవంబునకు మత్త, మధుకరం బెవ్వాని • మానసంబు
సుకవిబృందక • ప్రకరంబునకుఁ బాల్గ, శశిబింబ మెవ్వాని • సన్ముఖంబు
లలితవైభవరాజ్య • లక్ష్మికి రమ్య సింహాసనం బెవని భు • జాంతరంబు
సకల యాచకజన • నికరంబునకుఁ గల్ప, శాఖియె వ్వాని హ • స్తాగ్రకంబు
అతఁడు విద్వత్సుకర్ణాని • త్యాభివర్ణ్య,
సద్యశఃపూర్ణిమాచంద్ర • సాంద్రచంద్రి
కా సమాక్రాంత కాంతి ది • శాసమూహుఁ,
ఘనుఁడు విశ్వేశ నిశ్శంక • మనుజవిభుఁడు. 11

సీ. సచివాదికోద్యోగి ◆ నిచయంబు స్వరాజ్య, విషయంబులెల్లను ◆ విన్నవింపఁ
బండితాళి నిజ ◆ ప్రతిభ చెన్నలరారఁ, బహుశాస్త్రగతుల ను◆పన్యసింప
సత్కవుల్ వసుధా◆సారకల్పానల్ప, సరసపద్యంబులు ◆ సరవిఁ జదువఁ
బౌరాణికశ్రేణి ◆ పరమవిచిత్రేతి, హాసావళులనెల్ల ◆ హాళిఁ దెలుప
నిండుచందురుఁబోలిన నెమ్మొగమున, నగవు వెన్నెలలిగురొత్త ◆ నలినదళవి
శాలనేత్రంబులఁ గృపార◆సంబెసంగఁ, బ్రమదమలరారఁ జేరోలఁ◆గమున నుండి

మ. వనజాతాసన మానినీ వరకృపా ◆ ప్రాప్తాంధ్రభాషాకవి
త్వ నితాంతోజ్వలు నిత్య నిస్తుల మహా◆భక్త్యర్చితాంభోరుహా
క్షుని వేమాన లసత్కులోద్భవుని శ్రీ ◆ సూర్యప్రకాశాఖ్యునిన్
ఘనసంప్రీతిని జేరఁజీరి, పలికెన్ ◆ గంభీర వాగ్వైఖరిన్. 13

ఉ. మానితసద్గుణా! వినుము, ◆ మా వచనంబుల వీ ప్రసిద్ధ నే
మానకులుల్ సుధారస స◆మాన మనోహర సత్కవిత్వ వి
ద్యానిధు లుజ్జ్వలాకృతి సు◆ధానిధులార్జిత రాజరాజ స
న్మానులు మత్కులాశ్రితులు ◆ వృద్ధికకారులయారె యారయన్, 14

ఉ. పుట్టితి నట్టివంశమున ◆ బాల్యపు సత్కవితావధూటిఁ జే
పట్టితి, వార్యులెల్లను సె◆బాసని మెచ్చ లసత్సుధారసం
బుట్టిపడంగ నప్పుడపు◆డొప్పఁగ జెప్పితివౌర! మా పయి
న్నెట్టనఁ బద్యగద్యములు ◆ నెమ్మిని సూర్యప్రకాశ సత్కవీ! 15

గీ. అవధు యంతమాత్ర◆మునఁ దృప్తినందక, నస్మదాత్తత్వత్కృ◆తామృతాబ్ధి
మధురవాక్సుకృతికి ◆ నధిపతిత్వము; నొంద నోసరనభిలషించు◆చుండె గాన.

మ. సరవిన్ సత్కవులెల్ల నుల్లసిల న◆స్మద్వంశ చారిత్రముం
సరసంబై మృదువై మనోజ్ఞమయి సం◆స్ఫచ్ఛబ్దార్థ సందర్భ సుం
దరమై యింపగు శైలి నొక్కకృతి నం◆దర్యద్రీతిఁ గావించి న
స్వామినిం జేయుము సద్యశంబు జగతిన్ ◆ వ్యాపించి దీపింపఁగన్. 17

వ. అని పలికి సగౌరవంబుగఁ గర్పూరతాంబూలంబును సమూల్యాంబరాభరణం
బులును నొసంగి వీడ్కొల్పిన నేనును సంతుష్టాంతరంగుండనై నిజనికేతం
బున కేతెంచి నెమ్మనమ్మున. 18

ఉ. ఎన్నియొ యేండ్లనుండి మన ◆ యీ నరనాథులచేత నాతతా
భ్యున్నతరీతిఁ బ్రోవఁబడు◆చుంటిమి మాన్యము లగ్రహారముల్

చెన్నుగ నిచ్చి నృపతి ♦ శేఖరు శ్రీకరు సత్కృతీశ్వరున్
గ్రన్నన జేసి, సద్యశము ♦ గాంచెదఁ జూచెద మర్త్యశ్రేష్ఠతన్. 19

గీ. ఆయి నసజ్ఞాఁ డితని ♦ యావరంబె, మనకుఁ బడికోట్లధనములు ♦ న్యూనపరస వి
హీనునకుఁ గృతియిచ్చుట ♦ రొంచి మాకుఁ,
బాడె వెనుబోయెపస్నరు ♦ పోల్క కాదె. 20

క. అని నిశ్చయించి యత్యంత సంతోషాక్రాంత స్వాంతుండనై. 21

షష్ఠ్యంతములు.

క. శ్రీమంతునకు వసంత సు, ధీమంతున కఖిల రిపుల ♦ తిమిరాజననీ
హేమంతున కతిహాస్త్రిత, సామంతున దయకృపాల ♦ సత్స్వాంతునకున్.

క. ఈశ్వరధరవిశ్వహితా, ఖర్వభుజాశైలదవునకు ♦ ఘనదోర్గర్వ
గ్రీవిత రిపుసర్వతిమిరు, గీర్వాణేశ్వరునకును ♦ కృతసాయనకున్. 23

క. శ్రీకనకమంజరీ కాం, తాకాంతాకల్పకల్ప ♦ నా ఘనలునకున్
లోకస్తుతి సుశ్లోకున, కాకారవిలాస విహాసి ♦ తాబ్జశరునకున్. 24

క. శ్రీరమ్య చంద్రశేఖర, భూరమణకృపాప్రభూత ♦ పుణ్యాకృతికిన్
శ్రీరాచిర రాజ్యలక్ష్మీం, భోరహనృసింగ్ల శక్తి ♦ ముక్తామణికిన్. 25

క. శ్రీవిభవేంద్రునకు సుధీ, శ్రీవైభవ నిర్జితదివి ♦ జేంద్రునకున్
శ్రీవిశ్వేశ్వర నిత్యం, కావనిపతిచంద్రునకు ద ♦ యాసాంద్రునకున్. 26

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనిన నిశ్శంక చరిత్రంబునకు
గథాభిధానం బెట్టినని. 27

శ్రీచంద్రవంశము.

సీ. ఎవ్వాఁడు ప్రభవించె ♦ నెవతేని కళలూని, యమితవిశుద్ధ ద ♦ గ్ధాంబురాశి
నెవ్వాఁడు సర్వంము ♦ హితవృత్తిఁ గరముల, నెరపియయ్యుత్పలి ♦ నీ పథాటి
నెవ్వాఁడు పోషించు ♦ నెవ్వేళ బుధ్యాప్తి, రహిమించి సకలగీ ♦ ర్వాణరాజి
నెవ్వాఁడు వెలిగించు ♦ నిరులనెల్ల హరించి, యింపారు వాగ్నాల ♦ సిద్ధరిత్రి
నతఁడు చెలువందు నిందిర ♦ కనుఁగుఁ దమ్ముఁ,
డలరువిల్తునిమామ సో ♦ మగను సీమ,
తామరలనూఁడు వెనుకంకఁ ♦ దాల్చువాఁడు,
జక్కువలకెల్లఁ బగవాఁడు ♦ చుక్క ఱేఁడు. 28

ఉ. ఆతనికిం జనించెను మ♦హామతిరమ్యుఁడు సౌమ్యుఁ డాగుణో
పేతున నుద్భవించె నర♦ భీకరుఁడైన పురూరవుండు త
ద్భూతల నేతకుం బొడమె♦ భూనుతుఁ డాయువు భూరివైభవుం
డాతనికిం జనించె నహు♦షాఖ్యుఁడు కర్తె యయాతివానికిన్.

క. తద్వంశంబున సకల జగద్వినుత విశుద్ధకీర్తి♦ కాంతాస్మిత భా
స్వద్విశవా శాంతుఁడు వి, ద్వద్వర్ణిత చరితుఁడైన♦ భరతుఁడు వుట్టెన్. 30

క. తద్భరతాన్వయమునఁబ్రిన, బ్రణమద్భూవరమకుటరత్న♦మహితపదుఁడగుం
భద్భుజాలు ధర్మజాదులు, సద్భావులు ధర్మరతులు♦ జనియించి రొగిన్.

శ్రీదామోదర మహీపతి.

గీ. వారివంశంబునందున♦వక్ర విక్ర,
మక్రమ శ్రీవిలాస లి♦ విక్రముండు
మేనుర యశోధరుండు దా♦మోదరుండు,
ప్రభవమొందె జనుల్భాతి♦ విభవమంద. 32

శా. ఆదామోదర మేదినీరమణుఁడు♦స్వద్భక్తి సమ్మోదిత
శ్రీ దామోదరుఁడై వినిర్మల యశ♦ శ్రీ సుందరీవక్త్రిసం
దోహదానస్మితచంద్రికా రుచిర ది♦గ్ద్యోభూతలుండై, హితా
ప్లోవ శ్రీకర భూరి దోర్బలయుతుం♦డై, మించె సంచద్గతిన్. 33

సీ. అఘులక్ష్మీమనో♦హరవృత్తిని వహించి, విబుధ సంపోషణా♦భిరతిమించి
పురుషోత్తమాభిఖ్యఁ♦బొల్పుమీర ధరించి, ఘనమహుఁడై♦ ఖ్యాతిగాంచి
సద్రాజశేఖర♦ సఖ్యతఁ దీపించి, శ్రీవత్సభూషణ♦ శ్రీధరించి
పంకజనేత్ర సం♦పత్తిని రాణించి, భిర్మదుకూలశో♦భను గడించి
భిళిరదామోదరతుమా♦పాలకుండు, నిండువేడుకఁ దామోద♦రుండువోలె
సర్వలోకావనక్రియా♦ఖర్వనిపుణుఁడై, కరంబొప్పెవిబుధాళి♦యభినుతింప.

క. ఆతని వంశంబతి వి, ఖ్యాతంబై నిరతనిహతి♦ ఘన దుష్కృత సం
ఘాతంబై పూతంబై, యాలత దామోదరాన్వ♦యంబనఁ దనరెన్. 35

సీ. శ్రీమదుద్యద్యశ♦ శ్రీసముద్భవభూమి, లలిత దామోదర♦ కులపయోధి
మహితసద్గుణ ధీర♦మణిగణాకరము శ్రీ, లలిత దామోదర♦ కులపయోధి
సత్కలాంచిత రాజ♦ చంద్రోదయోన్నతి, లలిత దామోదర♦ కులపయోధి

ఘనదానశీల సజ్జనకల్పకోద్భాసి, లలిత దామోదర కలశపయోధి
ధారుణీసురకనకగిరితో దారదాన, వారిధారాప్రవాహ ప్రవర్ధిత స్వ
రత్నరత్నాకరరంగత్తరంగహారి, లలిత దామోదరాహ్వయ కలశపయోధి.

మ. అనివిద్వద్వరులుం గవీశ్వరులు నిత్యంబెన్నఁ జెన్నారు ద
ద్ఘన వంశంబునఁబుట్టి యుద్ధత బలోద్యన్మత్తారి వీరాంగనా
జనతాశీర్ష శిరోజభంగపటుదం బత్యుప్ర సంఘస్న దా
రుణ సంగ్రామ మహీతలుల్ నృపతి కార్యాల్పాల్ప్వయుద్యద్గతిన్. 47

శా. తద్రాజప్రకరంబునం బ్రముఖుఁడై ధాత్రీతలంబేలె ప
ద్వద్రాజప్రజనిత్యకర్ణిత మహాబాహాబలోపార్జితో
ద్యద్రాజ్యాధిపుఁ డగ్రతేజుఁడు నిలింపాధీశ సంకాశ సం
పద్రమ్యుండల రామచంద్ర ధరణీపాలుండు లీలాఢ్యుఁడై. 38

శ్రీరామచంద్ర నిశ్శంక మహీరమణుఁడు.

సీ. అనవద్యహృద్య విద్యావిశేషంబున, నంభోజ సంభవు నపహసించి
స్తవనీయ ఘనమనీషా వైభవంబున, దేవతాచార్యు నతిక్రమించి
కమనీయ రూపరేఖావిలాసంబున, నిందిరానందను నేవగించి
ద్విజసంస్తుత మహాతేజస్సమున్నతి, రాజీవమిత్రు నిరాకరించి
చెలఁగనుజ్జ్వలకీర్తి నక్షేమకళలని, పతు నేత్ర నిమీలన ప్రక్రియా ప్ర
దతుభూరిభయంకరోద్వృత్తితింప, సాంద్రుఁడగు రామచంద్రవరేంద్రుఁ డెసఁగి.

క. నందిత హితుఁడతఁ డుత్తర, హిందూస్థానంబునుండి యేతెంచి లస
న్నందాపురీ సమీపము, నందొక రాజ్యముఁ గడించె హతశాత్రవుఁడై.

క. ఆరాజ్యమునకు మున్నల, స్వారాజ్యమునకుఁ బలారివలె నభిషిక్తుం
డై రాజరాజిలి నుత, శ్రీరాజితుఁడై యతండు చెలువలరారెన్.

ఉ. ఆతపనప్రభుండు చతురంగబలంబులతోడఁ గూడి వి
ఖ్యాతమహాభుజాబల సమంచితుఁడై యనిశత్రుభూవర
వ్రాతము నోంచి తత్ప్రకటరాజ్యగమం గొని ప్రస్ఫురత్ప్రతా
పాతిశయంబునం దనరె నార్యజనం బనయంబు మెచ్చఁగన్. 42

ఉ. కూలిన సద్భటావళులు కుప్పలుకుప్పలుగా రణస్థలిన్
వ్రాలిన గంధసింధుర తురంగ శతాంగములాచు సైన్యముల్

దూలినఁ బొగజూడ రహిం • తుల్యదధీశ్వరకల్పితామర
శ్రీలలితోపగూహన వి • శేష సుఖానుభవైక లోలురై. 43

కం. ఆమండ్కి నాతఁడొప్పు సం, గ్రామంబొనరించి శత్రుగణ సంహారణ
శ్రీ నెగయుట నప్పురి సం, గ్రామవసతి యనెడు పేరఁ • గరమలరారెన్. 44

గీ. వరుస నప్పురిసంగమ • వలస యనుచు, నఖిలజనములుపల్కంగ • దాంధ్రభాష
నెల్లవారలకుం దెటుల • తెల్లములగు పల్కులనె వాడుదురుగాదె • ప్రాజ్ఞులెల్ల.

చ. తనకదె రాజధానియయి • తద్దయునుగ్రాల విశేష శేముషీ
ఘనులగు సజ్జనుల్ గొలువ • గంధగజాశ్వ శతాంగ వాహినుల్
గొనకొని చెన్ను మీఱ బుధ • కోటి నుతింప నితాంతవైభవం
బొనరగ నమ్మహీరమణుఁ • డుర్వర నేలె నఖర్వవైఖరిన్. 46

చ. గరళధరుండు చక్రిబహు • కంటక సంయుతనుద్రిరాజ ని
ష్ఠూరతను దేహికామ్మపతి • క్షుద్రరజో భరితంబు తద్దిశా
కరిగలమంచు దోసి మహి • కాంత కృపాకరుసౌమ్యుముబుభా
వు రుచిరరామచంద్ర నృప • పుంగవుఁ జెందె దృఢానురాగయై. 47

సీ. ప్రమదోగ్రకరకుల్ప్రధిపుండు గాఁడేని, చిననాడె శ్రీసఖుఁ జేయఁడేని
కమనీయ ధర్మభంగంబు సలుపఁడేని, పాండుజాతనయుఁడై • పట్టఁడేని
పట్టాభిషేకవైభవ హానిఁ గనఁడేని, మునివృత్తివనవాస • మొనయఁడేని
పడతిఁగోల్పడి కడుఁ సిడుములఁబడఁడేని, చెలిమి మృగాళితో • సలుపఁడేని
దహిని సరియనవచ్చు శ్రీ • రామచంద్రు,
నధిక తేజోజ్జ్వలుండు మహా • బలుండు
శాత్రవభయంకరుండు భా • స్వద్గుణుండు
నైన శ్రీరామచంద్ర భూ • జానికరయ. 48

కం. ఆరామచంద్రనృపతి బు, ధారాధననిరతి నిజపురాసన్న ధరి
శ్రీ రాజిత నందాపుర, భూరమణుని మిత్రుఁడగుచుఁ • బొల్పల రారెన్.

వ. అంత నొక్క సమయంబున. 49

మ. హరిమాతంగ శతాంగ సద్భట సమూహా • ధ్యంచితంబై భయం
కరమై శాత్రవసైన్యమధిపతి తుంగగ్రామము గప్పవై
ఖరి నందాపుర రాజముం బొడవఁడ • దాక్రాంతుండు భీతాత్ముఁడై
వరమిత్రుండగు రామచంద్రపతికిన్ • కవ్వార్తం దగం బంపెనన్. 50

శా. తత్కృత్యాంతము రామచంద్రజనలోకాధీశుఁ డాలించి కో
పావేశంబున మించి మత్సఖుని పోరిలా హా! రిపుల్ గప్పిరే!
యీ వీరు క్షతి నన్ను వారెఱుఁగరే! హా! గ్రాఁగానిమ్ము నే
నీ వేళంబున దెంచి శత్రుతతులన్ హింసింతు నుద్యద్గతిన్. 51

గీ. అని వచించి నృపతి • యప్పుడ చతురంగ, బలములన సఖుని • పట్టణంబుఁ
జేరి నాహవసార • మారయఁ దద్వి, పక్షజనతరాళిఁ • బాఱఁదోలె. 52

వ. ఇట్లుగ్రభుజా విక్రమంబు మెఱయ విద్రావిత మహోద్దండ శత్రుమండలుండై రామచంద్రమహీమండలాఖండలుండు నిజ సఖావలోకన కుతూహలాయత్తచిత్తుండగుచుఁ గోటలోనికిం జనునంత. 53

మ. హతశత్రుండగు రామచంద్రనరలోకాధీశు నందా పురీ
పతి వీక్షించి కవుంగిలించి ముదమొప్పన్ హస్తముం బట్టి ప్ర
స్తుతబాహాబల, నీప్రతాపముగదున్ శౌర్యంబు నీవంటి స్నే
హితుఁ డెవ్వానికిఁ గల్గునే జగతి నాకే కాక చర్చింపఁగన్. 54

గీ. నీపవిత్రాపార్యుఁడీవ్వట • నేఁడు వెలుఁగ,
ఘన మదాంధవిపక్షాంధ • కారమణఁగ,
మన్మనోబ్జంబు వికసన • మహిమఁ దనర
మా కమిత తేజమబ్బె స • త్స్వార్య చరిత. 55

వ. నమితశత్రు, నీవిప్పుడు • నాకొనరించిన యిమ్మహోపకా
రమునకు నే నికద్దియనను • ప్రత్యుపకారమొనర్పఁ జాల; నీ
సముచితశీలముల్ సుగుణ • జాలము నిప్పటి సత్సహాయముల్
సమధిక సఖ్యముల్ మఱవఁ • జాల మనంబున నెప్పుడున్ సఖా. 56

సీ. సంగరాంగణమందు నిశ్శంకవృత్తిఁ దోర్బలము మీఱ దుష్టులఁ దోలినట్టి
నీకు నిక్కంబుఁ దెను మహా • నీయమైన, ప్రియదమిచ్చితిఁ గైకొమ్ము నృపబలాశ్వ

గీ. ఒక్క నీవ కాదు • చక్కఁగ మీవంశ, ములందు సంభవులందు నట్టి
కొమ్మల ధూమిపతులు • నిలసద్వికనంబున్ బూనదగు యశంబు • పొసఁగు సతిపు.

క. అనిపల్కి మణివిభూషణ, కనకాంబర గజ తురంగ • గణముల నెయ్యం
బునఁ గానుకగా నొసఁగిన, గైకొనుచున్ శ్రీరామచంద్రుఁ డతులేంద్రుఁ డోగిన్.

క. అనఘా, నేవచ్చినపని, యనుకూలంబయ్యె నింక • నస్మద్రాజ్యం
బునకరిగెదనని యేతెని, యనుమతిఁగొని సగరుఁ డేఁగె • నాత్మపురంబున్. 60

క. ఆరామచంద్రనృపతి పేం, తారామవసంతుఁడనుచు • నార్యులు పొగడన్
శ్రీరామచంద్రుఁ డేవడి, భూరామముఁ బూనియేలె • భూపాలించెఁ జగత్తున్. 61

శ్రీమాంధన నిశ్శంక మహీనాథుఁడు.

క. ఆక్షితిపతికాశ్రిత సం, రక్షణరతివినయయుతుఁడె • మాంధననిశ్శం
కక్షోణీరమణుఁడు మఱి, న్యాక్షీరాంబుధికిఁ గవల • యాప్తుఁడు వోలెన్.

ఉ. శ్రీనరనాథచంద్రుఁ డుద • యంబగు నంతఁ బగాంధకార సం
తానము శైలగహ్వరవి • తానముఁ జొచ్చె బాంధవాం
భోనిధులెల్ల నుల్లసిలి • పొంగెఁ గవీంద్రచకోరకవ్రజం
బానఁ బ్రమోదముం గవల • యంబలరారె నుదారకైరవిన్. 63

మ. పరగన్ గీర్తిచ సంస్కృతాంధ్రముఖస • ద్భాషాళి శాస్త్రంబునన్
గరచెం జిమ్మటి నస్త్రశస్త్రముఖ భూ • కాంతోచితోద్యత్కళల్
దొరికెం దంతం బరిపూర్ణ యౌవనము స • న్మించె వ్యశోహారముల్
మారిదంభోజముఖీమనోగ్రముల గో • త్రాధీశ్వరుం డెంతయున్.

ఉ. ఆ జననాయకుండు సము • ద్దండచరిత్ర భూమిపంక్తిమాన్వితుం
డై జగతీధరుం బూని • గాధిపభోగసదృగ్భుజంబునన్ •
రాజితకీర్తిఁ దాల్చి యను • రాగమునం బ్రజ నేలె నుల్లస
త్తేజము శౌర్యమున్ యశము • దిక్కుల విక్కటిలంగఁ బర్వఁగన్. 65

సీ. స్థానాద్రిగిరితటస్థలినుండెను గిరీశుఁ
డక్షీణకులశీలుఁ డయ్యెఁ గర్ణుఁ
డాహవపాటవ తానందఁ గల్పకంబు,
నిలువుగ్రస్థపోతము • జలధరంబు
భూరికాంతిస్వర్గంబుఁ బొందెఁ జంద్రాముఁడే,
యాలమున్నంగముల భూర్జిదేబరాధి
ధరణిగ నభోగతిఁ బడియుండెఁగను బలి,
యాతికలంకాన్వితుఁడయ్యెఁ జందురుండు

డీ నరేంద్రాగ్రగణ్యు నహీనదాన,కరిమకరాంకయని ♦ కవీశ్వరులు పొగడఁ
గ్రాలెవిబుధాబ్జవనపాళి ♦ బాలహేళి, రాజితగుణాళి మంథన ♦ రాజమౌళి

సీ. అమున తరంగిణి ♦ యందు మజ్జనమాడి, క్షీరాబ్ధి తెలిపట్టు ♦ చీరఁగట్టి
శరదిందుచంద్రికా ♦ చందనంబు నలంది, లలిత కస్తూర తి♦లకము దిద్ది
తారకామౌక్తిక ♦ హారంబుల ధరించి, మందారపుష్ప దా♦మములఁ దురిమి
చుక్కలసామి చే♦ద్చుక్కఁ గాఁదాల్చి, సరసనరస్వతీ ♦ సఖిని గూడి
యాలసన్మూర్తి కీర్తి కాం♦తాలలామ, భాసుర మరాళగమన వి♦లాస మలర
నెల్లజనములయుల్లంబు ♦ లుల్లసిల్ల, హాళి నిర్ధావణీస్థలిఁ ♦ గేళిసల్పె. 67

మ. తననిశ్శంక మహాంక మిజ్జగతి హృ♦ద్యంబై బుధస్తుత్యమై
ఘనమై యా రవిచంద్రతారకముగాఁ ♦ గ్రాలెన్ జనుల్ వాపురే
యన నిశ్శంక పురాగ్రహారమును నెయ్యం♦బార నేమాన గం
గనవిద్వన్మణికిచ్చి మంథనమహీ♦కాంతుండు కీర్తిం గనెన్. 68

క. వెండియు ద్విజాలకుఁ దద్భూ, మండలపతియొసఁగెఁ బెక్కు♦మాన్యంబులు శ్రీ
ఖండశరపుండరీకా, ఖండల గజకుండలీంద్ర ♦ కలిత యశుండై. 69

గీ. అతి గభీరతయును క్షమా♦లాభిరతియు,
సరసభావంబు భూరి ప్ర♦సన్నతయును
మధురగుణమును తద్రాజ ♦ మౌళియందె
కాదు తత్కృతి ఘనతటా♦కములఁ గలవు. 70

శ్రీజమ్మన నిశ్శంక నృపాలుఁడు.

మ. అలఘు శ్రీనిధికర్ధరాధిపతిక♦త్యంత ప్రభాస్వద్యశో
జలజాక్షీవదన ప్రభూత దర ♦ హాసస్ఫార శుభ్రీకృతా
కలితాశాంతుఁడు జమ్మనాహ్వయ మహీ♦కాంతుండు నిశ్వాగ్రవీ
ట్కులశిష్టపతిభుండు కజ్జన విభుం♦డుం బుట్టెరంజిల్లతిన్ 17

శా. ఆరాజద్వితయంబునం బ్రథముఁడై యా♦త్యంత దుష్టద్విష
ద్వారీలోకవిలోక నాంత విగళ♦ద్బాష్పాద్రిధాత్రీతలుం
డై రంజిల్లెడు జమ్మనప్రభుఁడు రా♦జ్యాధీశుఁడై యుర్విఁ జె
ల్వారెం గజ్జనరాజమౌళి యువరా♦జై మూర్తి సేవింపఁగన్. 72

మ. ఉరుబాహాబలుఁడై కరంబలఘు సం•యుగ్రీవుఁ
న్నిగతింబొప్పఁ గృపాణభోగియొకరుండ్ • నిర్గోత్రకముల్
కిరమై శతృగళాళీగళదస్ర•స్థాగం దగన్మగ్నిత
త్సామాస్త్రాణ సమీరముల్ గొని సమి•ద్ధాత్రిం జరించెన్ రణన్. 73

సీ. తనకళావిభవంబు • తనకలావిభవంబు, గతిఁగువలయామిత్ర • గరిమఁదాల్పఁ
దనవిగ్రహస్ఫూర్తి • తనవిగ్రహస్ఫూర్తి, కరణినసమబాణ•కలనఁ దనరఁ
దనభాసురసమాఖ్య • తనభ సురసమాఖ్య, రీతిభవ్యాతుర • శ్రీవహింపఁ
దనమహోశయలీల • తనమహోశయలీల, వలె బరమహితార్థ•ములఁ బెనఁగ
నలరి నాసేతుశీతన•గాంతరస్థ, ధీరజనవారవర్ణితో•దార సుగుణ
మణివిభూషణ మండల • మండితుండు, వీరవర్యుండు జమ్మనోర్వీ•విభుండు.

క. ఆరాజశిరోమణికిఁ గు, మారులు తొమ్మండ్రు బలసు•మారులు జితభీ
మారులు సుకుమారాకృతి, మారులు ప్రథితిఁ జిరతి సం•మంజనకీర్తిన్. 75

శ్రీసియ్యన నిశ్శంకక్షితినాథుఁడు.

క. వారలలో నగ్రజుఁడతి, ధీరుఁడు సియ్యనవిభుండు • స్థిరతరరాజ్య
శ్రీరమణుఁడయ్యె ననుజుఁడు, వీరనపతి సచివుఁడగుచు • విలసిల్లంగన్.

సీ. వికసితేందీవర • వీక్షణంబులతోడ, శైవాలకేశపా•శంబుతోడ
రుచిరరథాంగోరు • కుచకుంభములతోడఁ, గమనీయకమల•కరములతోడ
నవ్యమృణాళ సుం•దరబాహువులతోడ, నలఘుతుంగతరంగ • వళులతోడ
వరబాలకూర్మ భా•స్వరపదంబులతోడ, మత్తమరాళ గ•మనముతోడ
మీఱు స్వకృతప్రభూత కాం•సార రమను, రహిఁ జనించినకీర్తి నం•ర్తకి దిగంత
రంగముల నటియింపఁ బ•రంగ మహిత, నీతి సియ్యననిశ్శంక • నృపతి జగతి.

సీ. తొలుఁదొల్త సజ్జన • స్తుతులసద్గుణలతా, కోటినెల్లెడలను • నాటినాఁడు
ఆవెన్క భూదేవ•తాప్రాణ దానాంబు, సంచయంబున దగ • బెంచినాఁడు
ఆపై మహామోద • మలర సత్కవిశే•కుసుమపంక్తుల నొనగూర్చినాఁడు
అంతట సకలదే•శాంతరాగతసుధీ, చంచరీకాళిఁ బో•షించినాఁడు
బాపురే! యిన్వసుంధరా • పాలుడెంత,
చతురమతియని జనులెల్ల • వితతగతుల,

విపుత్తులానంతంపఁ దనరెఁ గాంచ్యాత విపత్తు,
కాంచఁడు జియ్యన నిశ్శంక • ధరణివరుఁడు. 78

శ్రీజియ్యన నిశ్శంక నరేంద్రుఁడు.

క. అయ్యరసనపాళి శ్రీరఘు, జియ్యన నిశ్శంక నృపుఁడు • శ్రీపాత్రు
డయ్యెను పుడమ్మవించిరి, వెయ్యన్నయ్యన పిల్లలను • పిలిచి గానియాడెన్. 79

క. అంత్యకాలంబు తరుణి, కందర్పుఁడు రాజ్యభరము • గైకొని జనులిం
పొందఁగ నేలెను మహా, సందమున నమాత్యుఁడై • వినయమునఁ గొలువన్.

సీ. తనసముజ్జ్వలదాన • ధారాబ్ధికవనీ తలంబుఘనవాంత లింపంబుగాఁగ
దనసద్యశస్స్ఫూర • తృణగణిక చరదిందు, బింబంబు కాదంబ కంబుగాఁగ
దనసత్కృపాసార • మునకు శ్రీమంతు, ప్రకరంబు చాతక • పంక్తిగాఁగ
దన ప్రతాపాబ్జ బాంధవునకు సకలారి, విసరంబు ఖద్యోత • వితతిగాఁగ
రహిమెఱుఁగ మర్త్యసర్వ సర్వాంగపాలి,
భారధారేయ సముదార • బాహుయుగుఁడు
నిఖిల దీనజనావన • నిపుణుఁ డాగ్ర
కారుఁడు జియ్యన నిశ్శంక • కుతలవిభుఁడు. 81

గీ. అమ్మహీనాథుఁ డిట్లు రాజ్యమ్ము నేలా,
చున్న సమయమ్మునందు మహోన్నతిగతి
విజయనగర ప్రభుండు శ్రీ • విజయరాయ,
గజపతిక్షితిపాల శేఖరుఁడు లీల. 82

సీ. శ్రీరమ్యజయపుర • సింహాసనాధీశు, సత్యభామాపాంశ్చంద్రు గుణుని
శ్రీరామచంద్ర మహారాజశేఖరు, నత్యంత కపటి సంఖ్యమునఁ దనదు
జాగిరకవ త్రిగ • వారించుకొని త్రిమ్మ, మారాజ్యమందు నీ బాధికార
మెంతయు నెంతపుచునింతలందునేనిద, ధూర్జటిక మజుఁడై • పాలువువిచార
ఘనుఁడు బలరామదేవుఁ • డప్పనికి నాన్న
కన్న తనవల్లభుల నిశ్చితము గనతి
యప్పరంబును విడి మా • రాయణాగ్ర
పట్టణముఁ జేరఁగ తిరుగ • బలముఁ గొలువ 83

గీ. అచటఁ జేరి సమీపమం♦దలయుచున్న, యధికబాహాబలో♦పేతు నఖిలకార్య
నిపుణు జెయ్యావనిశ్శంక♦నృపతిచంద్రు, ధీరు బాసటగ మ్మని♦ కోరుటయును.

క. ఆ జెయ్యావ నిశ్శంక మ, హీజాని యహీన వా♦హినీశుఁడగుచుఁ ద
దాశ్రితజన్యావను సహాయము, గా జని తద్విహిత కార్య♦గతిఁ జతురుండై. 85

గీ. పృథులసామదాన♦ భేదదండాద్యుపా, యముల నచటి జనుల♦ నధిక భక్తి
యుక్తులుగ నొనర్చి♦ రక్తి శ్రీబలరామ, దేవునచట నిలిపె♦ తీవి మెరయ.

క. అంతట బలరామవిభుం, డెంతయు సంతసముఁ జెంది♦ హితు జెయ్యావ భూ
కాంతునతికాంతు మృదువా, క్సంతతి నలరించి పంపె♦ సద్వినయమునన్.

గీ. అంత జెయ్యావ నిశ్శంకుఁ♦ డాత్మరాజ,
ధాని కరుదెంచి సుగుణ ని♦ధానమునుమ,
నెల్ల కవులెన్న భూతలం♦ బేలె జనము,
లుత్సవముఁ జెందఁ బెక్కు సం♦వత్సరములు. 88

పెద్దన నిశ్శంక క్ష్మాపాలుఁడు.

క. ఆ నరవరశేఖరునకు, భూనుతుఁడగు పెద్దనయును♦ భూరి మనీషా
శ్రీనిధియగు కల్హనయును, గానుగ నుదయించిరెల్ల♦ జను లుప్పొంగన్.

క. ఆ పెద్దన నిశ్శంక మ, హీపతి తద్రాజ్యమున క♦ధీశుఁడయి లలిం
దీపించెఁ గల్హన ప్రభుఁ, డోపిక యువరాజుగాఁగ♦ నున్నత రీతిన్. 90

క. శక్తిత్రయాంచితుండై, సూక్తి చమత్క్రియలనెల్ల♦ సుజనావళులన్
రక్తిం గొల్పుచు వ్యసనా, సక్తుఁడుగా కతఁడు ప్రజల♦ సంరక్షించెన్.

గీ. అఖిలశత్రుతతి♦కి నప్రవేశ్యమున్నను, దోమకయిన మిగుల♦ దుర్గమమ్ము
-నై రమెసంగు కోట♦ నారాజు నిర్మించి, యెలమిఁ గలిమిఁ బుడమి♦ నేలుచుండె.

ఉ. అంతఁ జింతామణీపురవ♦రాధిపుఁడైన ఘోసాయి యొక్క డ
త్యంతబలుండు శ్రీజయపురా♦ధిప గౌరవభావమానమం
తంతయు మీరఁ బ్రాంతమహి♦ పాళిఁ గల్పి ద్విపత్తమిస్రి భా
స్వంతునిఁ బెద్దనక్షితిప♦ చంద్రునిఁ గూడఁ జయించు నూహచేన్. 93

గీ. గజము లశ్వంబులును శతాం♦గములు భటులుఁ
గొలువ నరుదెంచి సంగమ♦పలుసకోటఁ
బాదుశఁ గని సిద్దసా♦ర్వభౌముండు తోఁకఁ
ద్రొక్కఁబడిన మహాహి నా♦గుండువోలె. 94

చ. కనుగవ యెఱ్ఱతామరల ♦ కాంతి వహించి ఘనస్ఫులింగ సం
క్తిని గురియంగఁ బూరియుగ ♦ మొగ్గిం గదియంగఁ గృధా సమేతుఁడై
మునిసిత వీరవైరిగణ♦శోణిత సిక్త కృపాణమూని స
య్యన నరిసేనదాఁకఁ జను♦దెంచెఁ గబలాంచితుఁడై మహోద్ధతిన్. 95

చ. అలవన వహ్ని కుప్పఁ దహ♦నాళిఁ దహించుగతిన్ నగంబు ని
స్తుల జలజాకరంబు కడఁ♦ జొచ్చి కలంచు విధంబు నన్మహీ
తలపతి శత్రుసైన్యముఁ♦ దద్దయు నుగ్గుగఁ జేసి ధారుణీ
స్థలి విహరింపఁ జేసెఁ గసి♦విస్ఫురితామిత రక్త నిర్ఝరుల్. 96

క. తన సైన్యము లద్దయు నా,
శన మొందినఁ గని ఘనాసాయి ♦ చాల భయమొదం
గాని హతశేషులతోఁ జ,
య్యనఁ బారె సమీరహత మ♦హాద్రియువోలెన్. 97

గీ. అవనిపతియును వెంటనం♦టి యాతని వెం,
గాముపనకఁ దరుమ♦గా నరిండు,
లేఁక రాజమండ్రి, ♦ దాపోహమిఁక నన్న
విడువు, మనుచు మిగుల ♦ వేఁడికొనుచు. 98

చ. ఉరువినయంబు నన్నిలిచి ♦ యున్న ఘనాసాయిని గాంచి ధారుణీ
శ్వరమణి యాగ్రహంబుడిగి ♦ చాలును నీదు పరాక్రమంబు మే
మెఱుఁగుదు మిట్టిచేష్టలిఁక ♦ నెన్నఁడుఁ జేయకు మేగు మింటికిన్
సరగ నటంచుఁ బంచి, నిజ♦సత్పురికేఁగె ముదంబెలర్పఁగన్. 99

గీ. ఆర్యులు నుతింప నల గంగ♦మాంబ యానెపు,
పుణ్యమతి, సతితిలకంబు, ♦ పూతచరిత,
చెలిమిఁ బరిణయమ్మై నృపు♦గేహసీమ
నసమ సద్భోగ భాగ్యంబు ♦ లనుభవించె. 100

గీ. గంగమాంబిక సత్కీర్తి ◆ కలితకీర్తి,
నెల్లకాలము జగతి శో◆భిల్ల జేయ,
గంగమాంబా పురంబను ◆ ఘనతరాగ్ర
హారము నొనర్చెఁ బతి భూసు◆రార్పణముగ. 101

క. మఱియు విరచించె గంగా,
పురమున గ్రామారామాకరంబు ◆ భువి భూరిశుభా
కరమై, సమస్త సంప
త్కరమై, సకలజనసౌఖ్య ◆ కరమై, వరలన్. 102

సీ. అధికమధురఫల స◆మాంచితంబులు, సర్వ
విధ విచిత్రకుసుమ ◆ విలసితంబు
లై, కరం బెసంగు ◆ నారామముల, బ్రతి
ష్ఠించి యలరఁగ మిగులఁ ◆ జెన్నమీఱె. 103

గీ. ముందు రాజ్యలక్ష్మి ◆ నొందె, యా పిమ్మట,
విజయలక్ష్మిఁ బొందె, ◆ వెనుక, వితత
దానలక్ష్మి నందె, ◆ తదనంతరమున, స
త్కీర్తిలక్ష్మిఁ జెందె, ◆ క్షితిపుఁ డలరె. 104

మ. పటుబాహాబలశాలి పెద్దనమహీ◆పాలుండు గంగాంబికా
స్ఫుటగర్భంబునఁ బ్రాజ్ఞుఁ దిమ్మడి విభున్ ◆ శుంభత్కృపాసాంద్రు వేం
కట నిశ్శంకధరాతలేంద్రు బుధసం◆ఘాతస్తుతోద్యన్మహో
త్కట మేధానిధి వీరసక్షితిపతిన్ ◆ గాంచెన్ సమంచద్గతిన్. 105

శ్రీవేంకట నిశ్శంక ధరాధినాథుఁడు.

క. ఆరాజవరాళి పిమ్మట్ను ధీరుఁడు తమ్మనవిభుండు ◆ దేశాంతర సం
చారియగుట వేంకటధా, త్రీరమణుఁడు రాజ్యమున క◆ధీశ్వరుఁడయ్యెన్

క. అనుజన్ముని వీరనవిభు, ననఘాత్ము సమాత్యపదవి నందుంచి బుధా
వనుఁడై వేంకటనిశ్శం, కనృపాలుఁడు పుడమి నేలె ◆ గౌరవ మెసఁగన్.

క. విపుల న్యాశ్యాతముగ నిజ, విపులయశము చెన్నుమీఱ ◆ వేంకటనిశ్శం
క పురాగ్రహారము సఁగెను, నృపతిమహీసురలకతిసు◆కృతరతుఁడగుచున్.

వ. వెండియు. 109

గీ. తనమహాశివభక్తి తాత్పర్యగరిమ,
లిమ్మహి నెసంగఁగుంప సో ♦ మేశ్వరునకు,
సోమలింగ పురంబను ♦ సురుచిరాగ్ర
హారము నొసంగె భూమిజను ♦ లభినుతింప. 110

మ. అరవిందోత్పల బృందభూరి మకరం ♦ దాస్వాదనోన్మత్త బం
భరజాలంబులు సన్మృణాలపరితృ ♦ ప్త స్ఫారహంసంబులై
కర మొప్పారు తటాకముల్ శుకపికా ♦ ఖండ స్వనారాముముల్
స్థిరకీర్త్యంచితుఁ డమ్మహీశుఁడు ప్రతి ♦ ష్ఠించెన్ స్వరాజ్యంబునన్. 111

సీ. ఆసమయంబునం ♦ దాంగ్లేయ భూమిపాలు, రీదేశమునకోగి ♦ నేగుదెంచి
సర్వసర్వంసహా ♦ స్వాములనెల్ల స్వా, జ్ఞానువర్తనులఁగ ♦ నాచరించు
కాలివారివలన సం ♦ ప్పనములఁ గొను వేళ, ఘననీతిచాతుర్య ♦ కలనమ్మదుల
మూర్తిచమత్కృతియల్ ♦ సొంపార వారల, గరిజేరిపినయ వై ♦ ఖరుల నెరపి
ఘన సహాయ మొనర్చి త ♦ త్కారుణఁ బడసి,
యాత్మరాజ్యంబునకు శాశ్వ ♦ తాధికార
పత్రము గుబొంది ప్రజలెల్లఁ ♦ బ్రస్తుతింప,
నెసఁగె వేంకటనిశ్శంక ♦ నృపతి జగతి. 112

క. శ్రీవసుధా విలాయుతుఁ, డా విష్ణునిభరె నెసంగె ♦ నప్పతి గారి
దేవియు సద్గుణలక్ష్మి, దేవియుఁ బాపమయుఁ దనసు ♦ దేవేరులు గాన్ 113

గీ. అందు గౌరమాంబ ♦ యనపత్యయయ్యెల, క్ష్మీరథూటి విమల ♦ శీలబెద్ద
శావనేంద్రచంద్రు ♦ నప్పామమాంబిక, కట్టిన [illegible] ♦ గనియె నెలమి.

గీ. సూర్యచంద్రులఁ బోలిన ♦ సుతులిరువురు,
సరవి నొదయింప ధారుణీ ♦ శ్వర వరేణ్య
ముఖవదనసారవ నోత్పలం ♦ బులు ప్రఫుల్ల,
భావముం గని యాహ్లాద ♦ పటిమ నలర. 115

మ. వరశీలుండగు వేంకటాధిపతి భూ ♦ స్వర్గ్రీతిమైఁ జెన్నొ త
త్పరముల్ప్రాంతలమీరి శాశ్వతమహ ♦ స్వారాజ్య సత్ప్రాభవై
భవులం [illegible] దెందదలంది సుద్యుం దోద రాజేగ న
మ్మనుజేశుం డెడ నేగుదెంచె బహుసం ♦ న్యాసంబు గావింపగన్. 116

వ. తదనంతరంబున. 117

శ్రీపెద్దన నిశ్శంక పృథివీపతి.

క. ఆరాజ సుతులలోపల, నారూఢబలుండు పెద్దనాధిపుఁడు మహీ
భారంబుఁ దాల్చె ననుజుఁడు, వీరుఁడు కల్లినయమాత్యు విమలావరింపన్.

మ. అతి ధర్మాత్ముఁ డతి ప్రభామహితుఁ డత్యంత ప్రతాపోజ్వలుం
డతిసత్రాణన తత్పరుం డతి మనోజ్ఞాకారుఁడంచు న్బుధ
ప్రతతుల్ ప్రస్తుతిసేయఁ బెద్దనమహీపాలుండు ధాత్రీస్థలిన్
వితతానందముతోడ నేలె యశముర్విం గప్పి యొప్పారఁగన్. 119

గీ. అమల గుణమణిఖని గంగమాంబయును,
మహితచారిత్ర చంద్రమాంబయు బ్రమోది
తార్య సన్మాన్యసమయము బత్నులై యజస్ర
మాత్మనలరింప నెసఁగ నయ్యవని విభుఁడు. 120

మ. తన సత్కీర్తి ధరిత్రి శాశ్వతముగా స్థాపింప నూహించి పె
ద్దన భూభర్త కవీంద్రచంద్రు లతి సాంద్రప్రీతివర్ణింపఁ బె
ద్దన నిశ్శంక పురాగ్రహారమునుఁ జోద్యావాప్తస్య సు క్షేత్రముల్
ఘనరోపార నొసంగి భూసురులఁ దన్పె న్భూరి పుణ్యాత్ముఁడై. 121

గీ. మఱియు ననుజుండు కల్లన మనుజ విభుఁడు
ధాత్రి బ్రార్థింప నాతని పత్ని పేర,
శీతమాంబా పురాభిఖ్యఁ బెలుగు నగ్ర
హార మొసరించె ధరణీసురాగ్రణముగ. 122

సీ. ఆ పెద్దనాహ్వయ • క్ష్మాపాలుఁ డాత్మ కుటుం,
బంబునం గలకాంబుఁ గలుఁగ;
మనమున నిర్వేద • మునుబొంది మూఁదర
భాగ్యసద్గుణమూర్తి • భవ్యచర్య
సన్మాన్యమాంబ భాస్వత్ప్రీతిదోదరిం
సముచిత పరివార • సహితుఁ డగుచు,

శ్రీబొబ్బిలి మహీంద్రుఁ • డీక నాతండా
దరించి మిక్కిలి గౌరవించి, తనదు
నగరిలో నొక ఘనసదనంబొసంగి,
యింపువీరఁగ నందునివసింపఁ జేసి,
యనవరతమును వారి సౌఖ్యాతిశయము,
లమర నారయుచుండె నయ్యవసరమున. 123

క. పరమేశ్వరుగురుకరుణా, భరమున సన్యాసమాంబ నగగర్భంబున్
ధరియించెఁ బతియు హితులుఁ, బరమోత్సాహంబు జెందె • భాసిల్లఁగన్

గీ. ఘనకలాంచితుఁ డగు రాజు • గర్భమందు
భాసిలుచునుండు, సాధ్వి సన్యాసమాంబ,
ఘన కలాంచితుఁ డగు రాజుఁ • గాంచనున్న
ప్రాగ్దిగంగన చందాన • బాగుమీరె. 125

గీ. రవిసతీమణి గర్భసం • రక్షణంబు,
విభుఁ డొనర్చుచు నున్నంత • విధియు నధిప
చాలు నీలోకభోగంబు • స్వర్గభోగ,
మెనయరమ్మని తోడ్కొని • చనియె నతని. 126

శ్రీమృత్యుంజయ నిశ్శంక రాజేంద్రుఁడు.

శా. అంతం గొన్ని దినంబులేగ జనుల • త్యానందముం జెంద న
త్యంతోదగ్రచ్ఛుభ వాసరంబు నను స • న్యాసాంబ గాంచెన్ సుధీ
మంతున్ సద్బలవంతు సమ్మదిత సా • మంతున్ యశోవంతు శ్రీ
మంతున్ నీరజనేత్రు నీలమణి సం • భద్గాత్రునిం బుత్రునిన్. 127

సీ. ఆరాజ సుతుఁ గాంచి • యనురాగమునమించి
వగమేదినీరావు • వంశ సంభ
వుఁడు మేనమామ ప్రాజ్ఞుఁడు నారసింహ
భూపాలుండు • బుధపాళి మేలనంగఁ
దనదు మేనల్లుఁడు • ధరఁ జిరంజీవియై
యుద్ధవైఖరి నభివృద్ధిఁ జెంద,

నెమ్మి నృపోత్సవంబుగ • నిచ్చెఁ కి భూప
తి యనెడు శుభాభిధేయంబుఁ బొసఁగ,
పెంచుచును దక్షమాచార్యు • మంచిప్రముఖ,
నాంగ్లపభులకెఱింగించె • నంతవార
లు సము సంగమమునంబున రాజ్యాధిపత్య,
మూసి యపాత్రులనిమోడులాను ఫలిని. 128

గీ. జననికో సత్వాముగ మించి శ్రాఘ్యకీర్తిఁ
దోడుకొనియని యనాట సంతోషమా త్ర
మీర బాలుని సైన్యాత్రి • తీసుకొనుచు,
నెమ్మి నివసింపఁ దగు నాని నిర్ణయించి. 129

గీ. మాతులుని, నారసింహా తురుమాను మానిని,
రక్షకునిగా నియోగించి • రాగ మలర,
నుచిత సేవకజనముల • నొసఁగి విద్య,
లాదరణఁ జేయుచుఁ బోషించు • మంచి యంత. 130

క. బాలకుఁడు బాలచంద్రునిఁ, బోలె దినదినము వృద్ధిఁ జెందుచుఁ గళలన్
గ్రాలుచు నుండెం బ్రేక్షక, జనదృగుత్పలము లమిత • సమ్మదమొందన్.

సీ. ఆరాజనందనుం • డై దేంద్లశాలుఁడై, యలనారు మన్ననంత • నాంగిలేయు
రాజ్యసంరక్షకుల్ • రహింనతు రా, భ్యాసనీయ విద్యా క్రమంబుగా నొనర్చి
పరఁగ నాంధ్రాంగ్లాది • భాషలఁ గరప వే, ర్వేఱుగా గురువుల • ధీరమతుల
నియమించి విద్యల • నేర్పించుచుండిరా, తఁడు పిన్నయయ్యు న • త్యంతబుద్ధి
శాలి గావునఁ దగ • స్వల్పకాలమున ని,
సకల విద్యల యందలి • చతురుఁ డగుచు,
నెల్లజనముల యుల్లముల్ • పల్లవింప,
పల్లవితకీర్తిఁ బెల్లుగ • నుల్లసిల్లె. 132

గీ. మేనమామ నృసింహ భూజానియాంధ్ర
భాషఁ బండితుఁ డౌట న • బ్బాలుఁ డతని
తొడ్తఁ దద్భాషనంతయు • నొనగ నేర్చె
యంమ బరిపూర్ణ పాండిత్య • మందె నెలమి. 133

శ్రీబొబ్బిలి మహీంద్రుఁ • డేర నాతఁడా
దరించి మిక్కిలి గౌరవించి, తనదు
నగరిలో నొక ఘనసద•నంబొసంగి,
యింపుమీరఁగ నందు•నివసింపఁ జేసి,
యనవరతము వారి సౌ•ఖ్యాతిశయము,
లమర వారయుచుండె నా•య్యవసరమున. 123

కం. పరమేశ్వరుగురుకరుణా, భరమున సన్యాసమాంబ వరగర్భంబున్
ధరియించెఁ బతియు హితులుం, బరమోత్సాహంబు జెంది • భాసిల్లఁగన్

గీ. ఘనకలాంచితుఁ డగు రాజు • గర్భమందు
భానిలుచునుండు, సాధ్వి స•న్యాసమాంబ,
ఘన కలాంచితుఁ డగు రాజుఁ • గాంచనున్న
ప్రాగ్దిగంగన చందాన • బాగుమీరె. 125

గీ. రవిసతీమణి గర్భసం•రక్షణంబు,
విభుఁ డొనర్చుచు నున్నంత • విధియు నధిప
చాలు నీలోకభోగంబు • స్వర్గభోగ,
మెనయఁగన్మని తోడ్కొని • చనియె నతని. 126

శ్రీమృత్యుంజయ నిశ్శంక రాజేంద్రుఁడు.

శా. అంతం గొన్నిదినంబులేగ జనులా•త్యానందముం జెంద న
త్యంతోదగ్రచ్ఛుభ వాసరంబు నను స•న్యాసాంబఁ గాంచెన్ సుధీ
మంతున్ సద్బలవంతు సమ్మదిత సా•మంతున్ యశోవంతు శ్రీ
మంతున్ నీరజనేత్రు నీలమణి కుం•భద్రాత్రునిం బుత్రునిన్. 127

సీ. ఆరాజ సుతుఁ గాంచి • యనురాగమునమించి
నగమేదినీ రావు • వంశ సంభ
వుఁడు మేనమామ ప్రాజ్ఞుఁడు • నారసింహా
భూపాలుండు • బుధపాళి మేలనంగఁ
దనదు మేనల్లుఁడు • ధరఁ జిరంజీవియై
యుద్ధవైఖరి నభి•వృద్ధిఁ జెంద,

కెమ్మి నృపుఁడ్యంజను • నిశ్శంక భూప
తి యనెడు శుభాభిధేయం బొసఁగి,
పెంచుచును దక్షమాచార • మంచితముగ,
నాంగ్లవిభుల కప్పగించె • నంతవార
లు సమ సంగమునఁ దన రాజ్యాధిపత్య,
పూని యబ్బాలునిమాతు • లానుమతిని. 128

గీ. జననికో సత్యాగమున విశాఖపుత్రికిఁ
దోడుకొనిచని యచట సంతోషమాస్త
మీర బాలుని మైనార్టి • తీరువఱకు,
నెమ్మి నివసింపఁ దగు నని నిశ్చయించి. 129

గీ. మాతులుని, నారసింహ తుఁమానమణిని,
రక్షకునిగా నియోగించి • రాగ మలర,
నుచిత సేవకజనముల • నొసఁగి విద్య,
లాదరఁ జేయుచుఁ బోషించు • చుండి రంత. 130

క. బాలకుఁడు బాలచంద్రుని, బోలె దినదినము వృద్ధిఁ బొందుచుఁ గళలన్
గ్రాలుచు నుండెం బ్రేక్షక, జాలదృగుత్పలము లమిత • సమ్మదమొందన్.

సీ. ఆరాజనందనుం • డైదేండ్ల బాలుఁడై, యలరారుచున్నంత • నాంగిలేయ
రాజ్యసంరక్షకుల్ • రహిఁ నతనికి రా, జ్యాసనగతము విద్యా • క్రమంబుగా నొనర్చి
పరఁగ నాంధ్రాంగ్లాది • భాషలఁ గరప సే, శ్రేయులగు గురువుల • ధీరమతుల
నియమించి విద్యల • నేర్పించుచుండిరా, తఁడు పిన్నయయ్యును • నత్యంతబుద్ధి
శాలిగావునఁ దగ • స్వల్పకాలముననె,
సకల విద్యల యందలి • చతురుఁ డగుచు,
నెల్లజనముల యుల్లముల్ • పల్లవింప,
పల్లవితకీర్తిఁ బెల్లుగ • నుల్లసిల్లె. 132

గీ. సేనరూమ నృపసింహ భూజానియాంధ్ర
శ్రీమఁ బండితుఁ డాట నొ • బ్బాలుఁ డతని
యొద్దఁ దద్భాషసంతతియు • నొనర నేర్చి
యందు బరిపూర్ణ పాండిత్య • మందె నలవె. 133

గీ. అంత నాంగ్లేయ భాషయం దనుపమాన
మైన పాండిత్యము గడించి • యాల కలెక్ట
రాదిగాఁ గల దొరలెల్ల • నద్భుతంబు
చెందఁదగు ప్రౌఢిమను గాంచి • చెన్ను మీఱె. 134

సీ. విస్తుల శ్రీపరా•వస్తు వేంకటరంగ
 గురువరు సన్నిధిఁ • బరమ భక్తి,
బ్రకట సత్కావ్య నాటక ఘనాలం•కార కలి
 తసాహిత్య సంగ్రంథ వితతి,
రహిఁ బఠియించి తర్క వ్యాక•రణ మహో
 పనిషదద్వైత సుద్వైతములును
శ్రౌతంబు స్మార్తంబు జ్యోతి•షంబునులస
 ద్వేదాంత వైద్యముల్ •విపులనీతి
యాదిగాఁ గల సద్విద్య • లభ్యసించి,
వాని యందతిచాతుర్య • వైభవంబు,
తగఁ గడించి సుధీవరు•ల్పొగడ నెగడె,
ననఘ సుగుణుండు మృత్యుంజయ ప్రభుండు. 135

గీ. అనుపమాంధ్ర సంస్కృతా•ద్యఖిలభాష
లందతి మనోహర సుధార•సాభ మధుర
లలిత కవితా విలాసంబు కలిగి చెలఁగ,
జగతి మృత్యుంజయాఖ్య నిశ్శంక నృపతి. 136

క. సంగీతశాస్త్రవైఖరు, లం గురుకృపలత గడించి • లలి తత గీతా
భంగగతు లెఱిఁగి వైణిక, పుంగవుఁ డై జగతి రాజ•పుత్త్రుం డలరెన్ 137

సీ. అతండు వ్రాయుచో • నమల ముక్తామణు
 ల్పంక్తులుగూర్చిన • పగిది నెగడు,
నాతండు చదువుచో • వ్యయసాంత మనురామృత
 రసంబు ప్రవహించు కరణి వరలు,
నాతండు పల్కుచో •నతి మృదుభావ గర్భిత
 వాక్ప్రసృతుల్ పెంపెసంగ,

నాతంబు పాతువో ♦ నలఘు గంధర్వుల
దివ్యగానములీలఁ ♦ దేజరిల్లు,
ధరణీశ! యిటువంటి సత్కళా ♦ కలితులైన,
మానవేంద్రకుమారు లెం ♦ దైనఁ గలరె,
యనుచు జనులెల్ల నిచ్చలు ♦ నభినుతింప,
నొగడె సన్మతి మృత్యుజి ♦ న్నృపతి జగతి. 138

క. అందములకు నెలవగు నృప, నందనుఁడు శిశుత్వముడిగి ♦ నవయౌవన ల
క్ష్మిం దనరి సుందరుఁ డగుఁ, గందర్పుం డనెడు భ్రాంతి ♦ గలిగించె నిలన్.

చ. సముచిత సత్కళావిభవ ♦ సంయుతుఁడై యల మృత్యుజిన్మహీ
రమణుఁడు రాజ్యభారము ధు♦రంబుగఁ దాల్ప సమర్థుఁడైనఁ ద
త్సుమహిత రాజ్యమందు నొక ♦ సొంపగ బ్రోవఁగ నుంచె మాతులుం
డమల మహోంబుజాతుఁ ♦ డయి యయ్యవనీశ్వరవర్యు పేరునన్. 140

సీ. సకలాగమప్రాప్తి ♦ సల్లక్షణనిరూఢి
గరిమలరారు భూ♦సురులు హయలు,
సంతతోత్కటదాన ♦ జలసమార్ద్రీకృతా
స్థలులై చెలంగు ష్మాం♦ఘపులు కరులు,
కాంచనమణిచక్ర ♦ ఘనధర్మగుణ
ములుగలిగి యొసంగు వైశ్యులు రథములు;
విపులాగ్రసేవక ♦ వితతదోహలు లయి
విలసిల్లు శూద్రులు ♦ వీరభటులు,
మనుగప్రస్ఫురాస ♦ మనుకదళీసర,
మల్లికావళీ స♦ముంచితంబులగు,
సరోవరంబు ♦ లారామములుగల్గి,
యప్పురీవరేణ్య ♦ మొప్పు జగతి. 141

వ. ఇవ్విధంబున నెన్నఁడరము కాని వన్నెఁబూని చెన్నుమీరుచున్న యన్న
గరంబున నివసించు నెల్లవారలు విద్యావివేక వినయసంపన్నులును, ప్రభు
భక్తిపరాయణులును గావునఁ జంద్రోదయంబు నభిలషించు చకోరక ప్రక
రంబు చందంబున రాజసందర్శన కుతూహలాయత్తచిత్తులైయుండ, 142

గీ. అంతమైనార్తి తీరన◆య్యర్థనిపలికి,
రాజ్యమర్పించి రాఁగ్రోలా ◆ రాజమణియు,
మహిత పట్టాభిషేక సం◆భ్రమము మెలఁగ,
నాత్మనగరంబునకు వేడ్క ◆ నరుగుదెంచి. 143

క. పదునెనిమిదివందల నలు, బదియేడవయేట నన◆వంగాబ్దమునన్
విదితమతి మృత్యుంజయపతి, పదమున పట్టాభిషేక ◆ సంపదఁ గాంచెన్. 144

సీ. బహుగండములుగల్గి ◆ పలుమూలలంబడి,
నుగ్రక్కడు నలమలాద్రు◆లహసించి,
కాళ్ళుచేతులు లేక ◆ గడుపునవడి బ్రాకు
శేషాహినాథుని ◆ చెలిమిఁ బాసి,
తలఁ ద్రొక్కఁ జాలక ◆ జలధిఁ గూర్మ ప్ర
వృత్తిఁ గ్రమ్మరు కూర్మ ◆ విభుని రోసి,
యడుసుపంకమునఁ బ్రింగు చొం◆టకియై వనం
బుల జరించు వరాహ◆మూర్తిఁ దోఁడి,
ధారుణీకాంత యత్యంత ◆ హర్షసహితు
వీరసుధీరమ్యు నతిచారు ◆ దృఢశరీరు,
ఘనఘనాచారు మృత్యుంజ◆యావనీంద్రుఁ,
దనకు సమకూలవరుని గాఁ ◆ దలఁచి చెందె. 145

క. అత్యంత మనోహరమగు, మృత్యుంజయనగరమున న◆మిరపుగమున నా
మృత్యుంజయ నిశ్శంక, క్షిత్యధిపతి శేఖరుండు ◆ చెలఁగుచు నుండెన్. 146

గీ. అమ్మహీపతి దౌలత బు, ధాళివినుత,
సద్గుణకదంబముఖ జిత ◆ చంద్రబింబ,
వసుమ లక్ష్మీనరసమాంబ ◆ నధికమాన్య
మలర బరిణయమై సౌఖ్య ◆ మనుభవించె. 147

క. ఆరమణీమణి యొక్కఁడు, మారిమతిఁ గాంచి పతియు ◆ మరి బంధుజనుల్
మీరినవగఁ బొగుల, మరు, న్నారీమణులెల్ల కలర ◆ నాకము చేరన్. 148

క. ఆమదినీశ్వరుఁడు తన, ధామాభామణి మోఁది చేరిమఁ ◆ బ్రకటించుచుఁ గ
న్యామణితిం దజ్జననీ, నామము ఇడి పోషించి సతతి ◆ నందితహితుఁడై. 149

క. ధీరత నాపయి సుగుడా, భూరమణీరమణుఁ డగుచుఁ ♦ బొల్పుగలక్ష్మీ
నారాయణసింహాత్మజ, హీరమణీనామ రమణి నె♦లమిం జెందెన్. 150

చ. అనుపమరూపయౌవన క♦ళాతిశయంబునఁ జెన్ను మీరు న
వ్వనరుహపత్రనేత్రి యని♦వారిత భూరితరానురాగ శో
భనహృదయాబ్జమై లన క♦పారసుఖం బొనరూప్పుచుండ న
మ్మనుజ విభుం డొసంగె హరి♦మాడ్కి మహా విభవాభిరాముఁడై. 151

గీ. సత్యమార్గపంబు, ♦ శాంతంబును, నహింస,
వితరణంబు, భూరి ♦ విక్రమంబు,
దైవభక్తిరక్తి, ♦ తనకు నైజగుణంబు
లై కరం బెసంగ ♦ వాతఁ డలరె. 152

సీ. సజనసంరక్షణ ♦ సరవిఁ జేసినుగాని
సజన వినాశంబు ♦ సలుపలేదు,
పురములఁ గడువృద్ధిఁ ♦ బొందించెనేగాని
పురముల హరియింపఁ ♦ బూనలేదు,
ఆత్మ జౌన్నత్యంబు ♦ నభిలషించెనుగాని
యాత్మ జౌన్నత్యంబు ♦ నణపలేదు,
అల పుణ్యజనుల దా ♦ నాదరించెనుగాని
యల పుణ్యజనుల జెం♦డాడ లేదు,
ధరణి! మృత్యుంజయుతుమా ♦ పాలవర్యుఁ
డరయ మృత్యుంజయునికన్న ♦ నధికమైన,
సుగుణ సంపదగలవాఁడు ♦ సుమతి యనుచు,
ధీరవరులెల్ల వినుతింపఁ ♦ దేజరిల్లె. 153

సీ. కాళిదాసమహా సు♦కవికృతనాటక
త్రయికి వ్యాఖ్యానంబుఁ ♦ దగ ఘటించె,
జనులకుసదాచార ♦ సంపత్తిఁ జరియింప
ఘన నీతిశాస్త్రసం♦గ్రహముఁ గూర్చె,
చెంపుగ భక్తిదీ♦పింప నింపుగ్రాలి
సురయశంభు శతకంబు ♦ నొగి రచించె,
బహుళ[illegible] ♦ బ్రకటించు రాజశే
ఖరవిలాసంబును ♦ సరవిఁ జెప్పె,

నలఘు గౌరీవివాహంబు ♦ సాక్షకల్లి
సూర్యనారాయణేశ్వర ♦ శుభచరితము,
సత్యభామాకలాపంబు ♦ సద్గణావ
తారచరితంబుఁ జేసె సు♦ధాగఫణితి. 154

క. గుణయుతుఁ డవ్విభుఁ డతిమృదు, ఫణితిని ర్వాదించె భూపా♦పతిపాలన ప
ద్ధ్వణమును సద్గ్రంథము రాజ్ఞ్మణులు ధరిత్రి యటంచు♦ బంటివాజేవానిజ.

సీ. సత్పండితులతోఁ బ్ర♦సంగించు వేళల,
సత్పండితునిఁబోలి ♦ జాల నలరు,
గవిరాజితో గవి♦త్వవినోద మొ
నరించుతఱి సుకవీంద్రు♦ భంగి నెసంగు,
గాయకావళితోడఁ ♦ గలసిపాడెడు వేళ
ఘనగాయకుని విధం♦బునఁ బిసఁవు,
శివ వేదాంతుల♦తో వచించెడు వేళఁ
బరమవేదాంతి కై♦వడిఁ బఱఁగు,
బాపురే! యాతఁ డెట్టి ది♦వ్యప్రభావ,
గరిమ కలవాఁడొ♦కాని యందఱికి నన్ని
గతులఁ జూపట్టుచుండె నం♦చతులమతుల,
నార్యు లానరింపఁ జెలఁగె ♦ నయ్యవని విభుఁడు. 156

సీ. అమరు నెవ్వాని ఛ♦త్రము చిత్రజారాతి
పాదాబ్జయుగళికి ♦ బంధురముగ,
దనరు నెవ్వాని స♦ద్మము పద్మసద్మాప
సుందరలీలకే♦ మందిరముగ,
రాజిల్లు నెవ్వాని ♦ తేజంబు ఖలకోటి
కానీక మున కంబు♦జాప్తు నిగ,
బొలుపారు నెవ్వాని ♦ భుజసీమ భూభామ
కవ్యయనవ్యసిం♦హాసనముగ,
నట్టి దామోదరాన్వవా♦యాబ్ధిసోము,
సంకులపరాము, విలస♦ద్యశోభిరాము,
విపులగుణధాము, మృ♦త్యుజిత్ప్రపలాము,
వరుస వినుతింప వశమె యె♦వ్వారికైన. 157

సీ. చిరసుకీర్తిశాలి ♦ పతిసంద్రమేధ్వాని
చిత్రపత్రి ప♦ విత్రమునను,
నఖిలాంత్రిశాలి స♦ స్వాగతి యువ్వాని
వరకరుణారస ♦ వర్ష మునకు,
సుత్రిగాత్రగణము ♦ ఘోరారణ్యాన వ్వాని,
యనివార్యశౌర్య వ♦ వాగ్మిశిఖకు
మార్గాంతసంపంబుకు ♦ మణిసుంధ మెవ్వాని
సత్కీర్తి ప్రకాశ్రికి ♦ సౌధమునకు,
సట్టిసద్గుణసాంద్రుడు, భూ♦ గాను చంద్రుడు,
ధూర్తసౌందర్య విజితసం♦పూర్ణ చంద్రు,
రక్షితక్షితీంద్రుడు, విష్ణుహ్యాంజ♦యాక్షితీంద్రుడు,
నహహా! యఖిలముతి నేయు నా♦కలవియగునె !! 158

ఉ. సేవకులెట్టి నేరములు ♦ జేసిన శాంతమునూని కోపముల్
భావమునందు నెందక కృ♦పామతి బ్రోతుల కెల్ల వర్ధిల్లె, యే
తీవి పిరుగొంటి నేరము చంత్రిబుసుందరుణా యట్టి దృష్టి
తీవ్రవయుద్ధ బుద్ధుల నెజించగ నెం జనులిప్పు మెచ్చగన్. 159

సీ. శ్రీమదుద్యద్యశ శ్రీ♦ మనోహరుడు, వి
ద్వద్గణ ప్రణుత భా♦స్వద్గుణుండు,
సప్తమయోధ్వర్ధు ♦ సాహ్వశోభముకు, బహు
సంప్రీతిరాయలే♦ సాహితీకాఖ్య,
జగనుసాహితిలోక ♦ ప్రసిద్ధుండు గాముండి
మించి యాన్నృపతి గ♦ వించినట్టి,
శాకుంతలాది భా♦స్వన్నాటకత్రయ
వ్యాఖ్యానములగాంచి ♦ యాత్మనధిక
సమ్మదమ్మునంది, యమ్మహా పండితు
నా కవీంద్ర చంద్రుడు, ♦ నమ్మహేంద్రు,
దన సాహితీయందు ♦ దగనొక్క మెంబరు
గానొసర్చి మగుల ♦ గౌరవించె.

నలఘు గౌరీవివాహంబు ♦ హర్షకల్లి
సూర్యనారాయణేశ్వర ♦ శుభచరితము,
సత్యభామాకలాపంబు ♦ సద్గుణావ
తారచరితంబుఁ జెప్పె ను ♦ దారఫణితి. 154

క. గుణయుతుఁ డవ్విభుఁ డతిమృదు, ఫణితిన్వ్రాఁగ దించె భూమి ♦ పతిపాలన ద
ర్పణమను సద్గ్రంథము బ్రా, హ్మణులు భళీభళియటంచు ♦ మఱిమఱిఁ బొగడన్.

సీ. సత్పండితులతోఁ బ్ర ♦ సంగించు వేళల,
సత్పండితుని లీలఁ ♦ జాల నలరు,
కవిరాజితో గవి ♦ త్వవినోద మొ
నరించుతఱి సుకవీంద్రవై ♦ ఖరి నెసంగు,
గాయకావళితోడఁ ♦ గలసి పాడెడువేళ
ఘనగాయకుని విధం ♦ బునఁ దనర్చు,
శివ వేదాంతుల ♦ తో వచించెడు వేళఁ
బరమవేదాంతికై ♦ వడిఁ బరంగు,
బాపురే! యాతఁ డెట్టి దీ ♦ వ్యప్రభావ,
గరిమ కలవాఁడొ కాని యం ♦ దఱికి సన్ని
గతులఁ జూపట్టుచుండె నం ♦ చతులనుతుల,
నార్య లొనరింపఁ జెలఁగె న ♦ య్యనఘవిభుఁడు. 156

సీ. అమరు నెవ్వాని చి ♦ త్తము చిత్తజారాతి
పాదాబ్జయుగళికి ♦ బంధురముగ,
దనరు నెవ్వాని సం ♦ ద్మము పద్మసద్మప
సుందరతరకేళి ♦ మందిరముగ,
రాజిల్లు నెవ్వాని ♦ తేజంబు ఖలకౌశి
కానీకమున కంబు ♦ జాప్తరుచిగ,
బోలుపారు నెవ్వాని ♦ భుజసీమ భూభామ
కవ్యయసవ్యసిం ♦ హాసనముగ,
సద్బుధామోదదాన్వవా ♦ యాబ్ధిసోము,
నతులవిరాము, విలస ♦ ద్యశోభిరాము,
విపులగుణధాము, మృ ♦ త్యుజిన్నృపలలాము,
వరుస వినుతింప వశమె యె ♦ వ్వానికైన. 157

సీ. లలితసుధీసహితాహి ♦ పతివందితమెవ్వాని
చిత్రపవిత్ర చ♦రిత్రమునకు,
నఖిలార్తిశాలి స♦త్స్యావళి యెవ్వాని
వరకరుణారస ♦ వర్షమునకు,
గూర్త్రారిగణము ♦ ఘోరారణ్యమెవ్వాని,
యనివార్యశౌర్య ద♦వాగ్నిశిఖకు
మార్తాండబింబంబు ♦ మణికుంభమెవ్వాని
సత్కీర్తిమహత్తిక ♦ సౌధమునకు,
నట్టిసద్గుణసాంద్రు, భో♦గామరేంద్రు,
భూరిసౌందర్య విజితసం♦పూర్ణచంద్రు,
రక్షితకృతీంద్రు, మృత్యుంజ♦యాక్షితీంద్రు,
నహహ! యభినుతిసేయ నా♦కలవియగునె !! 158

ఉ. సేవకులెట్టి నేరముల ♦ జేసిన శాంతమునూని కోపము
భావమునందు జెందక కృ♦పామతి భృత్యులకెల్ల దండ్రి, యే
రీతి హితోపదేశము బు♦ధింపబడజేయునో యట్టు లద్ధరి
త్రీవరుడిద్ధ బుద్ధుల నెలింగగ నెం జనులిట్టు మెచ్చగన్. 159

సీ. శ్రీమదుద్యద్యశశ్శ్రీ ♦ మనోహరుడు, వి
ద్వద్గణప్రణుతభా♦స్వద్గుణుండు,
సప్తమవొద్దర్త్త ♦ సార్వభౌముడు, బహు
సంస్తుతిరాయ వే♦ప్యాటికాఖ్య,
బరగుసాహిత్యలో ♦ బ్రబిడెందు గానుండి
మిందియాన్నృపతి ర♦చించినట్టి,
శాకుంతలాది భా♦స్వన్నాటకత్రయ
వ్యాఖ్యానములగాంచి ♦ యాత్మనధిక
సమ్మదమ్మునంది, యం♦మ్మహా పండితు
నా కవీంద్ర చంద్రు, ♦ నమ్మహీంద్రు,
దన సాహిత్యయందు ♦ దగనొక్కమెంబరు
గానొనర్చి మిగుల ♦ గౌరవించె.

వ. వినయోద్యద్గుణుఁడై, యుదారమతియై, • విద్వాంసుఁడై, రాజభ
క్తినిరూఢుఁడయియున్న యా నృపతి సద్రీతిం బ్రశంసించి, ర
క్తిని విక్టోరియచక్రవర్తిని యొసంగెన్ • యోగ్యతాపత్రముం
దన యౌదార్య జనానురాగగతులం • ధాత్రీజనుల్ మెచ్చఁగన్. 161

క. శుభవృత్తినొసఁగ సజ్జన, విభుఁ డఖిలార్థముల సుకవి • వినయమునను స
ద్విభవంబెలర్ప సజ్జను, లభినవభోజుఁడని సతత • మభివర్ణింపన్. 162

గీ. సంతసమునఁ దల్లి • సన్యాసమాంబిక
పేరఁ గవిటభద్రఁ • బెద్దచెఱువు
గొప్పకోట యొకటి • యొప్పువీరఁగఁ బ్రతి
ష్ఠించి మహితకీర్తి • నించె జగతి. 163

సీ. రహినగ్రమహిషి పేర • రచించె విధ
వాప్తి నలరు లక్ష్మీనరసయ్యపేటఁ,
శ్రీతిరెండవభాగ్య పేర నిర్మించె సు
శ్రీయుతము రాజ్యలక్ష్మీపురంబు,
దనపేరఁ గావించె • వనను మృత్యుంజయ
నిశ్శంకపురమును • నిరుపమాగ్ర
హారంబు, నాటించె • వనములను ఫలవా
టికాప వరసరోవ్రాతము, నలఘు,
శుక పిక మయూర మధుకర నికరమధుర
ధ్వను రవాంచితమును నై హావేలియను శు
భాహ్వయంబునఁ దనరు నుద్యానమొండు,
రమ్యగుణపాళి, మృత్యుంజయేంద్రాజమౌళి. 164

క. శ్రీమంతుఁ డమ్మహీపతి, ధీమంతుఁ డయారకాయుని నుతింపను మేలుగన్
శ్రీమార్కండేయేశ్వరు, నేమమునఁ బ్రతిష్ఠచేసె • నిజనగరమునన్. 165

సీ. ప్రజలఁ బుత్రులఁబోలె • బహుళసంప్రీతిఁ భా
వించినాఁ డరుఁ దూలించినాఁడు,
నిత్యసత్యవ్రత • నియతిమై వసుమతి
నేలినాఁ డార్తిఁ బోఁ దోలినాఁడు.

సాధనము సద్వృత్తి • సద్యశస్సంపత్తిఁ
బూనినాఁ డౌదార్య • మూనినాఁడు,
నుతి సేయఁదగిన యు • న్నతి వైభవములఁ గ
డించినాఁ డురుప్రజ్ఞ • మించినాఁడు,
భళిర! యిటువంటి భామణీ • పాలుఁ డౌనట
నైనఁ గలఁడె యటంచు ఘ • నానురాగ
సహితులై యార్యవరులెల్ల • సన్నుతింప
నలరె సన్మతి మృత్యుంజ • యావనిపతి. 166

క. ఆరాజమౌళికాంచెను, హీరమణీదేవియందు • నేగ్గురు సుతులన్
చారుతనూజల నిర్వుర, నాహా ప్రమదమాత్మ • నలరారంగన్. 167

మ. పరమ శ్రీకరు లక్కమాంబలలోఁ • బ్రాజ్ఞస్తుత్యోద్యద్గుణో
త్కర కాంతుండల చంద్రశేఖర మహీ • కాంతుండు నిత్యస్ఫుర
ద్వరశీలుండు ప్రతాపరుద్ర ధరణీ • పాలుండు ధీరుండు శం
కరనిశ్శంకులు వెంకయాం బ్రబలివేఁడ్కన్ మించి రంచద్గతిన్. 168

ఉ. వారలలోన నగ్రజుఁడు • వారితభూరిపరాక్రమక్రమో
దారుఁడు చంద్రశేఖర ధరాధిపవర్యుఁ డెసంగ భూరి భూ
భారధురంధర ప్రకట • భవ్యభుజాయుగుఁ డంచు నెల్లరున్
వారకసన్నుతింపఁ బిత్రు • భక్తిపరాయణుఁడై జగంబునన్.

శా. విద్వద్వర్యులు శాస్త్రవేదు లనుచు న్వెన్వే నుతుల్ సేయ సం
భద్విద్యా సువివేక సంపదల సం • పాదించి సమ్యగ్గతిన్
సద్వ్యాఖ్యావిధశంబునన్ గవుల సం • తోషంబు గల్గించుచున్
పృథ్వీనాథకుమారమౌళి కర మొప్పెన్ • భూరిధీ యుక్తుఁడై. 170

క. అవిరళ కళాసమన్వితు,
ననయాదర సహితుఁ జ్యేష్ఠ • నందనుఁ గని స
త్కవి నుతుఁడు మృత్యుజిద్భూ
ధవుఁ డెంతయు సంతసం బెడఁదం జెంది, తగన్. 171

గీ. ప్రకటచీకటిరాట్కుల • ప్రభువు కుశ
భావ శ్రీవేంకటేశ్వర • దేవతనయ

వాఙ్మయనుత రాజ్యలక్ష్మీ సమాఖ్యఁ దక్కు-
మామనకు దేవిగాఁ జేసె • మహితకీర్తి. 172

గీ. తీవి శ్రీచంద్రశేఖర • భూవరుండు,
పరమసాధ్వీలసన్మతి • భవ్యచరిత
రాజ్యలక్ష్మీ సనామణి • రమ్యలీల
గూడి వేడుకనుండి బాల్యార్కర్మి వెలయ 173

గీ. మురిపుగ సుధీజనస్తుతా • మందసుగుణ
బృందముఖరుచి విజితారవిం • దంబు వర
వికాసిత మిళింద సత్యాంత • విమల చరితఁ
బ్రకట శుభగాత్రి నొక సుపుత్రికను గాంచె. 174

వ. తదనంతరంబున.

శ్రీరాజా విశ్వేశ్వర నిశ్శంకమహేంద్ర చంద్రుఁడు.

గీ. పరవఁ జిత్రభాను • సంవత్సరాషాఢ
మాస శుద్ధసప్తమీ • సుగురు
వాసరమున నిచ్చ • భాసురగతి గాంచె
భవ్యశీల విశ్వప • మహీపాల. 176

క. అనఘా! నీ వుదయించిన,
వెనుకన్నీకచాబ్జపత్ర • వీక్షణలకె శో
భనతరగాత్రల నిద్దఱఁ
గనయులఁ గనె నాత్మసతి ముదం బలరారఁగా. 177

గీ. నీవు ప్రభవించినంతనె • నీ పితామ,
హుండు మృత్యుంజయోర్వీశ్వరుండు జనకుఁ
డురయాఖ్యుఁడు చంద్రశేఖర • వరవరుండు
నధికహర్షాంబునిధి నోలలాడిరంత. 177

గీ. నీవు బాలదంపతులనిం బోలి దినదినం
బును సువృద్ధిగాంచుచును సమస్త
విద్యలభ్యసించి వెలయుచుండఁగఁ జంద్ర
శేఖరుండు కీర్తిశేషుఁ డయ్యె. 178

ఉ. అంతట నీ పితామహుఁ డుదంచితశీలుఁడు మృత్యుజిన్మహీ
కాంతుఁడు చాలవంత మది గాంచియు భూరి వివేకియుక్ సుధీ
మంతుఁడు గాన నవ్వెతను మాని నిను న్నిరతంబు సమ్మదా
క్రాంతమనస్కుఁడై కడు సుఖంబుగఁ బ్రోచుచునుండె నంతటన్. 179

సీ. రెండవయాత్మజాతుండు పరితాప రు
దరిక్షు మారమణుండు ప్రాజ్ఞుఁ డయ్యు,
దైవ వశంబున ధర్మలత్పరుఁ డైన
జనకునితోడ ద్వేషంబునూని,
సంగమవలసరాజ్యమునందు భాగంబు
నొందఁ గోరుచు నభియోగమొందు,
సరగునఁ జేసె వైశాఖపట్టణపు కో
ర్టున నంత మృత్యుజిన్మనుజపతియుఁ
దేవరాజా వేంకటరాయ ధీరుఁ జెన్న
పట్టణాదిస్థలములకుఁ బంపి తనకుఁ
జయముఁ గూర్చు సాధనముల సంగ్రహించి,
సద్గతినివానిఁ దన్న్యాయసభకుఁ జేర్చె. 180

సీ. అంత తన్న్యాయసభాధీశ్వరుండు ధీ
రుఁడు కమింగాస్కాయరుదార సావ
ధానమనస్కుఁడై దావా విచారించి,
యేతదుజ్వల రాజ్యమెప్పుడు నవి
భాజ్యమే గాని విభాగార్హమావంత
రైనఁ గాదని న్యాయమలరఁ దీర్పుఁ
దగ వ్రాసి చదువఁ బరితాపదరిభుండు
చతురుఁడై జనకుని సరసఁ జేరి,

యమలమతి మత్క్రౌశావరా • ధము క్షమింపు,
మేము దాయార్హులము గాము • మీరు కరుణ
నేచ్చు తాజీ నిమాలిసిమె • పుచ్చుకొనుచు
నుండెవ మటంచు నమ్రుఁ డై • యొలిఁ బలికి. 181

గీ. మరియు శాకిత్మినాక రుుడం • బడికవ్రాసి
తగ సమర్పింప నృపతి మో • దమున నలని,
కతని తమ్ము నపను భవ్య • గతిని గొన్ని,
భూముల నొసంగి సంప్రీతిఁ • బ్రోచె నంత. 182

పంచచామరము.

సరోజనేత్రలెల్లఁ గాంచి • చాల సంతసించి బా
పురే! యితండు చంద్రుఁడో సు • పుష్పబాణుఁడో సురే
శ్వరాత్మజుండొయంచు రాగ • సంపదన్ నుతింప నా
నరేంద్ర డొప్పితీవు యా • వనం బెసంగ నత్తఱిన్. 183

సీ. శ్రీమచ్ఛరిత్ర, రా • జీవసన్నిభనేత్ర,
సుకవి నికాయ సం • స్తోత్రపాత్ర,
నాశ్రితావనలోల • నమల సద్గుణజాల,
ససద్వృతశీల, కృ • పాలవాల,
సతత పరిపూతఁ భా • స్వత్కళాసముపేత,
ముదిత బంధువ్రాత • విదితగీత,
సాధ్వీలలామ కా • ర్యాంచ ద్వక్త్ర జితసోమ,
సురుచిరకృతహోమ • సుకృతసీమ,
మధురవాణి, మహితపాణి, • మధుపవేణి,
మదనమోహన దేవుకు • మారిఁ గనక
మంజరీదేవి నతిశ సు • మంజ సుగతిఁ,
బెండ్లి కావించె నీవు సం • ప్రీతి మెరయ. 184

క. అహహ మనోజ్ఞరూప క, లితసతియై యురుకలాధ • ధీరిత సద్భా
షాసతియై, ఘనసంపచ్ఛ్రీసతియై నిన్ను గొలువఁ • జిత్తం బలరన్. 185

మ. జగతీభారములిలఁ దాల్చి ప్రజలన్ • సంప్రీతిమై నేలఁగాఁ
దగు సామర్థ్యము నీకుఁ గల్గఁ గని యు • ద్యద్దైవ్యభక్తిన్ వ్యపత్యుత్త

జ్ఞాదీశుండు జగాన్వితుండగుటు రా♦జ్యంబెల్ల నీకిచ్చి భ
వ్యాగతిం జెందె సుకీర్తిశేషుం డయి భా♦స్వన్మౌక్తిక లక్ష్మీసతిన్. 186

క. ఈరీతి నిజపితామహులచే రహి నర్పింపఁబడిన ♦ స్థిరరాజ్యరమన్
ధీరత వహింపఁ దలఁచి సు, ధీరమ్యు లమాత్యముఖులు ♦ ధీయుతులగుచున్

క. సరసగతిం గ్రోధిసంవ, త్సర ఫాల్గునమాస శుద్ధ♦దశమీ గురువా
సరమునఁ గాంచితి వతి భా, స్వరతర పట్టాభిషేక ♦ సంపత్తిబలే. 188

మ. భళియం చాన్ బుధులెన్న నీ విటులఁ ద♦త్పట్టాభిషేకోత్సవో
జ్జ్వలసంపత్తి వహించి యిన్వసుమతీ ♦ భారంబు భాస్వద్భుజా
స్థలి లీలన్ ధరియించి నిచ్చలు మహా♦సంప్రీతిఁ బాలింపుమం
డ లలిం జెందుచునుండి రెల్ల జనులా♦నందంబు డెందంబులన్. 189

మ. తొలి నానావిషమాచలాగ్రముల నెం♦తో సుస్థిరా యావెన్క ని
ష్ఠులకూర్మాసన యోగవైఖరి మహా♦శుంభత్తపం బూని ని
శ్చలసద్భక్తి ననంతునిం గొలిచి యి♦ష్టం ధారణీకాంత ని
శ్చలమిం జెంది సుఖించుచుండె భళి వి♦శ్వేశక్షితీశాగ్రణీ. 190

సీ. వెలిఁగించె నెవ్వాఁడు ♦ విబుధాళి వినుతింప
వర మేదినీరావు ♦ వంశ మవనిఁ
బ్రభవించె నెవ్వాఁడు ♦ పరగ నీ మేనత్త
యల యిందుమతి గర్భ ♦ కలశ జలధిఁ
జేపట్టె నెవ్వాఁడు ♦ చెలఁగి నీ యగ్రజ
పద్మాల యాసతి♦పాణి నెలమి,
ధరియించె నెవ్వాఁడు ♦ దాన దయాధర్మ
భాసురతర గుణా♦భరణ వితతి,
సరఁడు మతిమంతుఁ డతి శాంతుఁ డమల యశుఁడు,
విజయలక్ష్మీ స్ఫురింపఁ బ్రభు♦ విభుఁడు నీతి
ప్రాభవస్ఫూర్తియు సురాజ్య♦కార్యగతుల
నీవు సహాయ్య మొసఁగుచుం♦టివి మహేంద్ర! 191

పంచపాది సీసము.

దత్పిత్రవ్యజుఁడు సన్మతి కృష్ణరాయాఖ్య, ధీరాగ్రణి సిరస్తదారుగాఁగ,
మేధాయుతుఁడు విశ్వనాథాహ్వయుఁడు నీతి,విదుఁడు జవాబునివీసుగాఁగ,
సురుచిర సేమాన సూర్యప్రకాశాఖ్య, కవిమణి కోశాధికారి గాఁగ,
ప్రశాంత సద్గుణాంలు గుంపస్వామినామక, ప్రముఖులు లేఖకోత్తములుగాఁగ,
సంస్కృతాంధ్రాది భాషాతి సాహితీ సు
ఘన సంపత్సహితుఁలు ప్రకాశశాస్త్రి
ముఖ్యులాస్థాన సుకవి ప్రముఖులు గాఁగ,
నేలుచుంటివి జగతి విశ్వేశ్వర నృపతి. 192

సీ. ఘనదాన కలనశంకరుసంతటి వదాన్యుఁ
డైశ్వర్య లీలల నంతవాఁడు,
సత్యంబునన్ హరిశ్చంద్రుసంతటి ధీరుఁ
డవిరళ శివభక్తి నంతవాఁడు,
సద్బుద్ధి నిర్జరాచార్యునంతటి ప్రాజ్ఞుఁ
డతినీతి చతురత నంతవాఁడు,
సాంద్రకీర్తిని పూర్ణచంద్రునంతటి రమ్యుఁ
డాకార వైఖరి నంతవాఁడు,
బాపురే! యివ్వసుంధరా పాలుఁ డనుచు,
వరసుధామయ వాగ్వైభవం బెలర్ప,
సంతతము సత్కవులు నిన్ను సన్నుతింతురి,
రక్షితకృతీంద్ర విశ్వేశ్వర క్షితీంద్ర. 193

చ. తగ నిజరాజధానియయి తద్దయు నొప్పుచునుండు మృత్యుజి
న్నగరమునందు సజ్జనగణాంబు భళీ యనఁ జంద్రశేఖరు
న్నగ తనమావరున్ శ్రితజనక్రియు నెంతయు భక్తినెమ్మది
న్నెగడ ప్రతిష్ఠజేసితివి నిస్తులరీతి క్షితీశ్వరాగ్రణీ! 194

సీ. నాటించితివిచాల నానాఁసాలాభి
రామంబులైన యారామతతులఁ,
ద్రవ్వించితివి సముద్య త్సుధాసదృశాంబు
[illegible]

గావించితివి బుధా♦గ్రణులు మెచ్చ నుదార
గరిమ మహీదేవ ♦ పరిణయముల;
నొసఁగితి వతిమోదస మెసఁగ ♦ భూసురులకు
మహితమాన్య క్షేత్ర ♦ మండలములఁ,
జేసితివి పెక్కుసార్లు త♦త్తీర్థములందు,
శ్రీజగన్నాథపాద రా♦జీవ సేవ,
భళిర! వినుతింపవశమె నీ ♦ భవ్యచరిత,
విమలగుణసాంద్ర విశ్వేశ్వ♦రావనీంద్ర! 951

సీ. చెలఁగి నీ సన్నిధిఁ ♦ జేరి, నీ పాలన స
న్మానింపఁ బడనివి♦ద్వజ్జనుండు,
నెలమి నీ చెంతకు ♦ నేతెంచి నీదు స
త్కారంబు జెందని ♦ కవివరుండు,
నొనర నీదరిజేరి త♦న ప్రౌఢిమము చూపి
గౌరవం బందని ♦ గాయకుండు,
సరవి నిన్ భజియించి ♦ సంతతంబును గామి
తార్థంబులొందని య♦ర్థిజనుఁడు,
జలధిపరివేష్టితావనీ ♦ స్థలమునందు,
గడఁగి వెదకిన నొకఁడైనఁ ♦ గానబడఁడు,
భళిర! యేమనవచ్చు నీ ♦ ప్రకటదాన
మహిమ విశ్వేశ్వర నృపాలమహిత శీల. 196

మ. కలలోనైన నసత్యమాడవు మదిన్ ♦ గర్వింప వేనాఁడు నఁ
జ్ఞలనెన్నండును జేరదీయవు విప♦క్షుండైన రక్షింపు మ
న్నలలిం బ్రోతువుగాని నేరముల నె♦న్నం జూడవయ్యారె! నీ
కిలలో నెవ్వరు సాటిరాఁగలరు విశ్వే♦శక్షమావల్లభా! 197

సీ. రంగ దుత్తుంగత♦రంగ పరిసంగ గం
గాఫేనిలములతోఁ ♦ గలసి మెలసి,
శుంభదంభోజాత ♦ సంభవ స్త్రీకుచ
కుంభహారములతో ♦ గొండ్లిసలిపి,

బృందారకాధీశ ♦ నందనమందార
పుష్పబృందములతోఁ ♦ బొందొనర్చి,
చంచచ్ఛృగత్కాల ♦ సంపూర్ణిమాచంద్రి
సాంద్రచంద్రికలతో ♦ సరసమాడి,
కలితగతిఁ ద్వాదశ్యాశమ్ము లో♦కమ్ము లెల్ల
నిమ్మగాఁ గ్రమ్ముకొని యశ♦మ్మెసంగు
చుండె ఖలనైని వీరమ♦హోగ్రసార
నిరుపమౌదార్య విశ్వేశ ♦ నృపతివర్య! 198

సీ. గురుతరుశ్రీమణీ| ♦ హరణ మహాదోష
సహితుండు గాఁడెసి ♦ దశధరుండు,
కుపితపురారాతి ♦ ఘోరనేత్రానల
దగ్ధుండు గాఁడెవి ♦ దర్పకుండు,
బహు భయంకరవీర ♦ భద్రపాదాహతిఁ గని
కందఁడేవి యఁ♦క్కమల హితుఁడు,
ఇక్ష్వాకువంశజ ♦ పరిక్ష్వేడనాగ్నిలో
షితుఁడు గాఁడెని యా ♦ సింధురాజు,
ఘనయశంబున నా♦కారమునఁ బ్రతాప
[illegible]న గాంభీర్యమున నీకు ♦ దల యనంగఁ,
దగుదురని పలుకుదురు బుధుల్ ♦ ధరణి నార
భూరిగుణజాల, విశ్వేశ ♦ భూమిపాల. 199

క. దానము, లోకానుభవ, జ్ఞానము, మృదుభాషణముల ♦ సన్మంత్రాను
ష్ఠానము, నాశ్రితజన స, న్మానము, మరుగేంద్రి, నీదు ♦ నైజ గుణంబుల్.

సీ. భూమి విశ్వావసు ♦ నామవత్సర భాద్ర
పదమాస మేచక ♦ పక్ష నవమి,
నంబుజాప్తజ వాసరంబున శుభలగ్న
మందాగ్య్ర బృంద♦మానందమొంద,
కొలమి శ్రీరోక నా[illegible]శ్వతాభిఖ్య న
గరి[illegible] విలసత్స్వ♦రాజ్య

సనా ౽ర్గళ్గ మాఁస వినీలపక్షసు
ద్వాదశీ సురగురుఁ వాసరమున,
రమ్యలగ్నమందు • రాజేశ్వ రాఖ్య ద్వి
తీయపుత్త్రి గాంచితివి మనోజ్ఞ
రీతి గనకమంజరీ సుందరీభవ్య
గర్భశుక్తిముక్తికంబు లనగ. 201

క. నీసుతులు రూప మారమ, ణీసుతులు, నితాంతబలమునీషా శర్వా
ణీసుతులు, వెలయుచుండిరి, భాసురగతిసత్కలావిభవయుతు లగుచున్.

గీ. అనఘ, యిప్పటికియ్యుర్వ • రాత్మజులు స
మంచిత గుణాస్పదులు జనియించి రికను,
పల్వురు లసూభవులు తనూభవలు నీకు,
గలిగి వర్ధిల్లఁ గలరుర్విఁ • గలితగతుల. 203

సీ. ధరణీశ నీ పినతండ్రి పరితాపరు, ద్రావనీపతి సద్గుణాఢ్యుఁ డగుచు,
శ్రీపెదభీమయారసింహుని రామనం, ద్రాధిప తనయఁ గృష్ణాభిధేయ,
బత్నిగా జెంది యా • భామినీమణియందు, నెలమిమైశ్రీవేంక • టేశ్వరాహ్వ
యుని సోమశేఖరాఖ్యుని ప్రభాకరనాము, చంద్రచూడామణిసదభిధాను
రాజచూడామణి సమాఖ్యు • రమ్యలీల
నేవురు కుమారులం గని • యా కఢూటి
స్వర్గపద మొంది నంత వాసతికి సహజ
యైన హైమవతిం బెండ్లి • యాడెఁ బ్రీతి. 204

సీ. అఖిలసౌఖ్యంబుల • నందుచు నా సతి
యం దిప్పటికి నొక • యాత్మజాత,
బడసినాఁ డీపయిఁ బల్వురు పుత్త్రులఁ
బుత్త్రికామణులనుఁ బొందఁ గలఁడు,
తజ్జ్యేష్ఠ తనయుండు • దారుండు శ్రీవేంక
టేశ్వర నిశ్శంకుఁ • డెలమి మీర,
లలిత మేదినీరావు • లక్ష్మీపతిక్షితీ
శ్వరపుత్త్రి నిందిరా • సతిని పెండ్లి,
యాడి యా సుందరీమణి • యందు మోద,

పృథ్వీవృత్తము.

శ్రితావన! కలాధరావిమల • శీల లీలాపతీ,
శతారకర సద్యశోభరిత • సర్వ సర్వం సహా
వితీర్ణ జితకర్ణ ధీరవర•వీర ! విశ్వేశ్వర
క్షితీశ్వర ! శుభాకరా ! సుకవి • శేఖర ! శ్రీకరా !

గీ. వరపరీధావి వత్సరా•శ్వయుజశుద్ధ
పూర్ణిమా స్థిరవాసరం• బున రచించె,
మహితగతి నీ చరిత్ర నే•మాన కులుఁడు,
సుమతి సూర్యప్రకాశాఖ్య • సుకవి జగతి.

గద్యము.

ఇది శ్రీమద్వాణీ రమణీమణీ కరుణారస సంవర్ధిత, సరస
కవితా సమంచిత, నేమాన కుల కలశార్ణవ, పూర్ణిమా
హిమధామ, తుమానారలలాము, రామేశ్వర నా
మతనయ,సుధీజనవిధేయ, సూర్యప్రకా
శనామధేయవిరచితంబగు శ్రీ
మన్నిశ్శంక చరిత్రంబు
సర్వంబు
నేకాశ్వాసము
సంపూర్ణము
స్వస్త్యస్తు
శ్రీ

10618